

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Langestraat-Kapucijnenstraat (Oostende, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019C60
08/03/2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bot Bart

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Bot Bart, Bart Bot OE/ERK/Archeoloog/2016/00114

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek.....	7
1.1	Administratieve gegevens.....	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	8
1.2.1	Doelstelling.....	8
1.2.2	Onderzoeksvragen	8
1.2.3	Juridische context	8
1.2.4	Randvoorwaarden	8
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	8
1.3	Werkwijze en strategie	9
1.3.1	Methode	9
1.3.2	Fysisch geografische situatie	9
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	9
1.3.4	Archeologische indicatoren	9
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	10
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	11
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	11
1.3.6.2	Geplande werken.....	13
1.4	Assessmentrapport.....	20
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	20
1.4.1.1	Landschappelijke situering	21
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	23
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	24
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	25
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	27
1.4.2.1	Algemene historiek Oostende	27
1.4.2.2	Historisch kaartmateriaal	32
1.4.2.3	Overzicht van de gekende archeologische waarden	37
1.4.2.4	Huidige gebruik en plaatsbezoek	39
1.5	Synthese	49
2	Bibliografie.....	50

FIGURENLIJST

Figuur 1 GRB-basiskaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)	11
Figuur 2 Topografische kaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt).....	12
Figuur 3 Topografische kaart (detail) met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt) ...	12
Figuur 4 Orthofoto uit 2017 met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt).....	13
Figuur 5 De woning ter hoogte van Langestraat 76. (bron: geopunt).....	14
Figuur 6 Plan bestaande toestand gelijkvloers. (bron: opdrachtgever).....	14
Figuur 7 Bestaande toestand kelder. (bron: opdrachtgever)	15
Figuur 8 Nieuwe toestand kelderruimte. (bron: opdrachtgever).....	17
Figuur 9 Nieuwe toestand gelijkvloers. (bron: opdrachtgever)	18
Figuur 10 Doorsnede nieuw bouwvolume met 5 bouwlagen. Op de achterzijde het bouwvolume van 6 bouwlagen dat behouden blijft. (bron: opdrachtgever)	19
Figuur 11 Bodemgebruikerskaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)	21
Figuur 12 Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)	22
Figuur 13 Detail van het DTM met hoogteprofielen. (bron: geopunt)	22
Figuur 14 Bodemerosiekaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt).....	23
Figuur 15 Tertiair geologische kaart. (bron: gepunt).....	24
Figuur 16 Quartair geologische kaart. (bron: geopunt).....	25
Figuur 17 Bodemkaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)	26
Figuur 18 Figuratief plan van de stad en de omgeving voor het bouwen van de "nieuwe wal" (reeds uitgestippeld) (bron: https://www.beeldbankkusterfgoed.be/m/37ef74d7bb6e48e6838da313eb2e516af59f0783b53b4bc6a0762cd39092c71f).....	28
Figuur 19 Figuratief plan van de stad en omliggende tijdens de laatste aanval op de derde afsnijding (1604). (bron: http://beeldbank.oostende.be/?tabid=56&id=14942&pg=1#).....	29
Figuur 20 Fragmentopname van de kaart van Sanderus: Klein Troje of de Laatste Afsnijding. (bron: http://beeldbank.oostende.be/?tabid=56&id=14942&pg=1#)	30
Figuur 21 Grondplan van de stad en de omgeving met de in 1604 nieuw gebouwde vestingen. (bron: https://www.beeldbankkusterfgoed.be/m/3f96166a90c840df9bba82cff2323a4f36e18a96fbaf433a80b9c771a485f085).....	31
Figuur 22 Grondplan van het beleg (1601-1604). (bron: https://www.beeldbankkusterfgoed.be/m/e1fc7bbecc1140f6a97c445cc4503661ec67ef8363f74d43ad9ac810ccaa891a).....	31

Figuur 23 Kaart van Deventer uit 1550 met aanduiding van het plangebied (rode cirkel). bron: https://www.beeldbankkusterfgoed.be/m/23562099a9b04507bfebeebeabac4192376643983c904113a479d9aff56441ef).....	32
Figuur 24 Het onderzoeksterrein op de kaart van ‘Georg Braun: Oostende, 1574. (bron: https://uurl.kbr.be/1035895)	33
Figuur 25 Het onderzoeksterrein weergegeven op de kaart “Novissima iconographica delineatio munitissimæ urbis et celeberrimi Emporii Ostendæ, in comitatu Flandriae Austriacæ sitae, cura et cœlo Mathaei Seutteri” (ca. 1650) (bron: https://uurl.kbr.be/1035904)	34
Figuur 26 Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt).....	35
Figuur 27 Detail van de Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)	35
Figuur 28 Uitsnede uit het plan gemaakt in opdracht van Librairie Claassen, tussen 1852 en 1862. (bron: ZEEBROEK & PIETERS 2004, figuur 7).....	36
Figuur 29 Plangebied aangeduid op een recente orthofoto. (bron: geopunt)	36
Figuur 30 Plan kelder bestaande toestand met aanduiding van de bezochte ruimtes. (bron: opdrachtgever).....	41
Figuur 31 Foto van het pand gelegen aan de Langstraat 76 (links) en de panden in de Kapucijnenstraat (rechts). (bron: erkend archeoloog)	42
Figuur 32 Binnenaanzicht van het voormalige hotel aan de Langstraat 76. (bron: erkend archeoloog)	43
Figuur 33 Zicht op kelderruimte 1. (bron: erkend archeoloog)	43
Figuur 34 Zicht op de spaarboogopeningen in kelderruimte 1. (bron: erkend archeoloog)	43
Figuur 35 Zicht op kelderruimte 2. (bron: erkend archeoloog)	44
Figuur 36 Zicht op kelderruimte 3. (bron: erkend archeoloog)	45
Figuur 37 detail op het metselwerk in kelderruimte 3. (bron: erkend archeoloog)	46
Figuur 38 Zicht op kelderruimte 4. (bron: erkend archeoloog)	46
Figuur 39 Putje in kelderruimte 4. (bron: erkend archeoloog)	47
Figuur 40 Gang naar het noorden van de kelder. (bron: erkend archeoloog).....	47

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....20

1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostende
	Deelgemeente	Oostende
	Postcode	8400
	Adres	Langestraat 76 Kapucijnenstraat30-34
	Toponiem	Langestraat-Kapucijnenstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 48673$ $Y_{\min} = 214720$ $X_{\max} = 48696$ $Y_{\max} = 214752$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Figuur 1, Oostende , afdeling 1, sectie A, perceelnr. 302B	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Bot Bart (erkend archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarden en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich binnen de vastgestelde archeologische zone¹ ‘historische stadskern van Oostende’. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 320m² vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Oostende Langestraat-Kapucijnenstraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140010> (geraadpleegd op 06/03/2019)

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed² geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de

² <https://cai.onroenderfgoed.be/>

nabijheid, van archeologische sites. Omdat het projectgebied Oostende Langestraat-Kapucijnenstraat in het verleden gekenmerkt werd door een hoge densiteit aan bebouwing, heeft het bureauonderzoek als bijkomend doel de evolutie van de historische bebouwing te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan het onderzoek van archieven en eventueel eerder uitgevoerd onderzoek naar de historische bebouwing.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen³.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.⁴

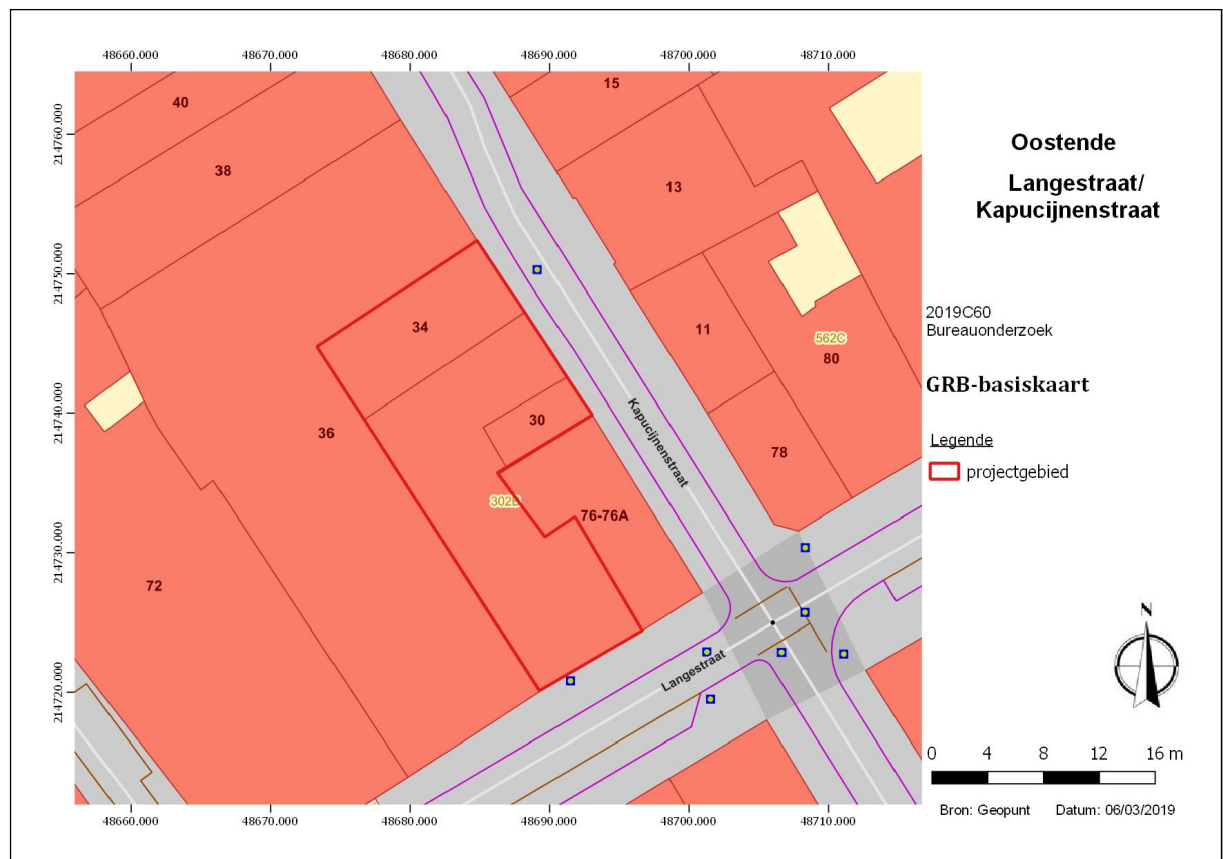
³ <https://www.beeldbankkusterfgoed.be/oostende#>, www.geopunt.be, www.cartesius.be

⁴ <http://www.geopunt.be/>

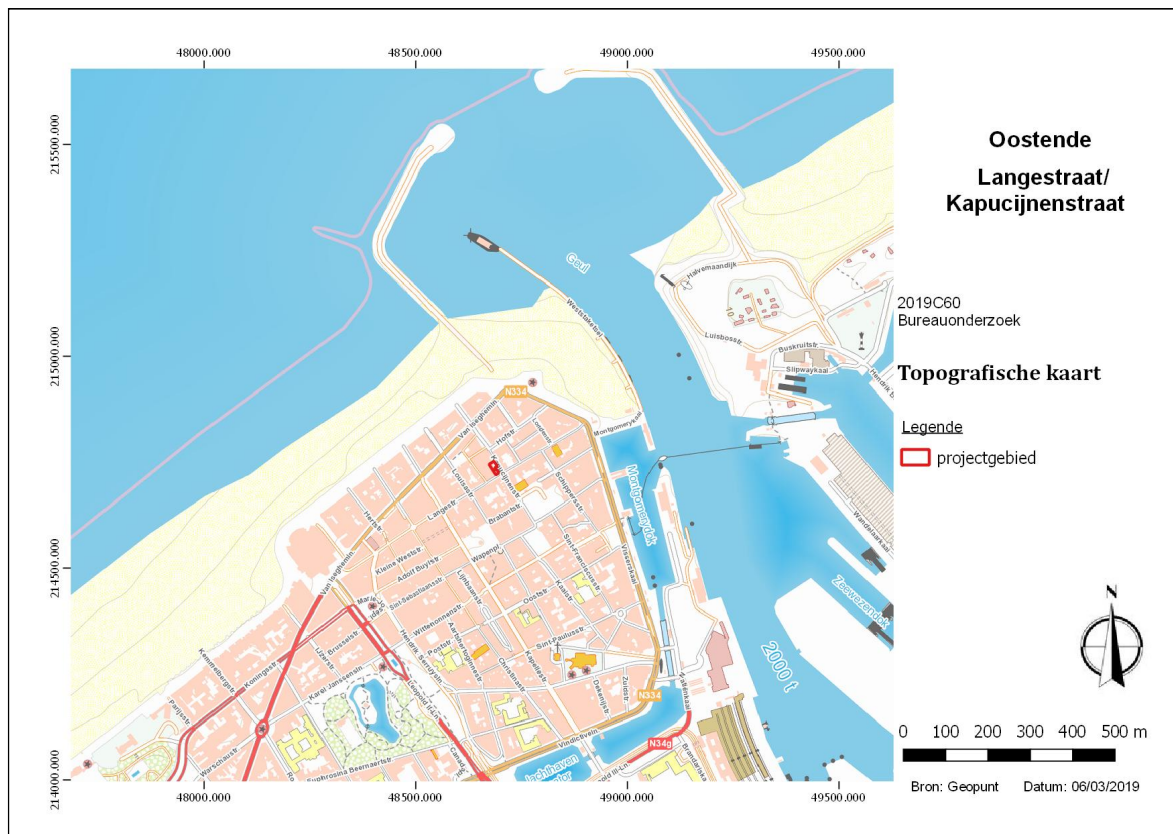
1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

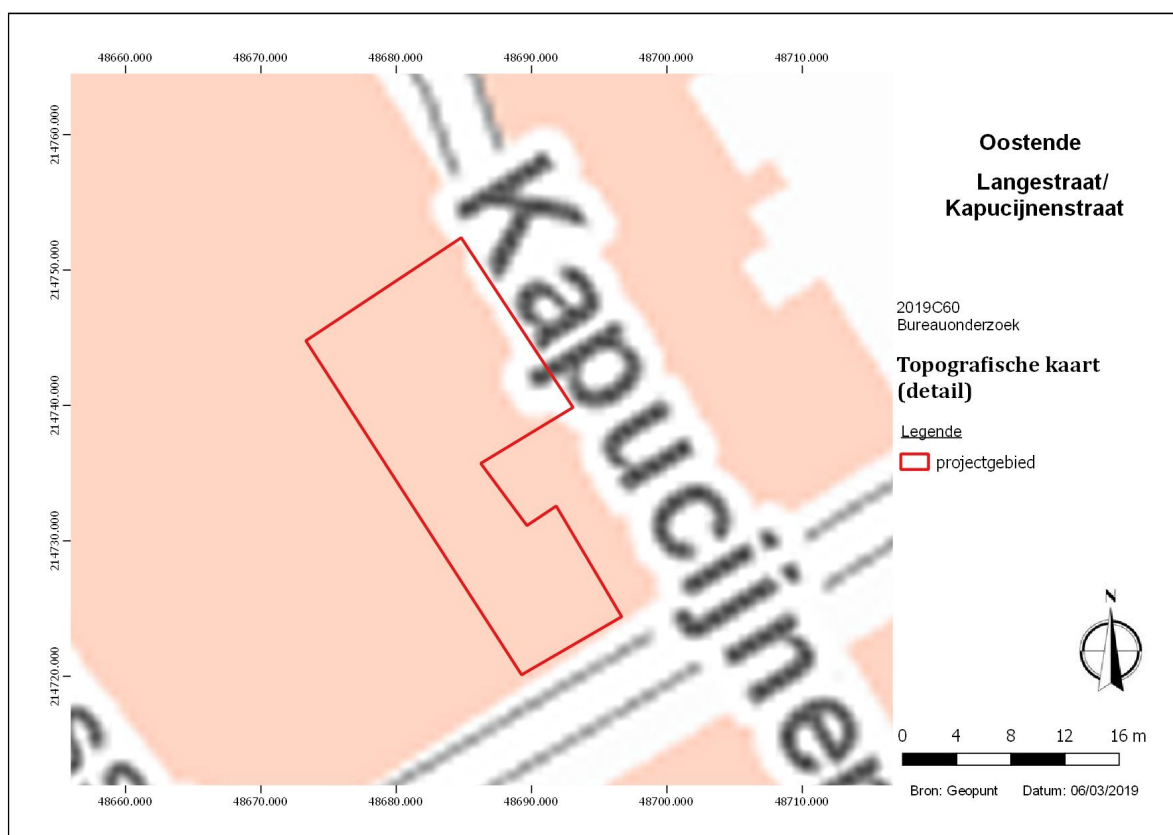
Het plangebied bevindt zich in het centrum van Oostende, op de hoek gevormd door de Langestraat en de Kapucijnenstraat. Het plangebied ligt op 120m ten noordwesten van het Mijnplein, de Albert I-Promenade bevindt zich 200m noordelijker. Kadastraal is het plangebied terug te vinden onder Oostende, afdeling 1, sectie A, perceelnr. 302B.

Figuur 1 GRB-basiskaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

Figuur 2 Topografische kaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

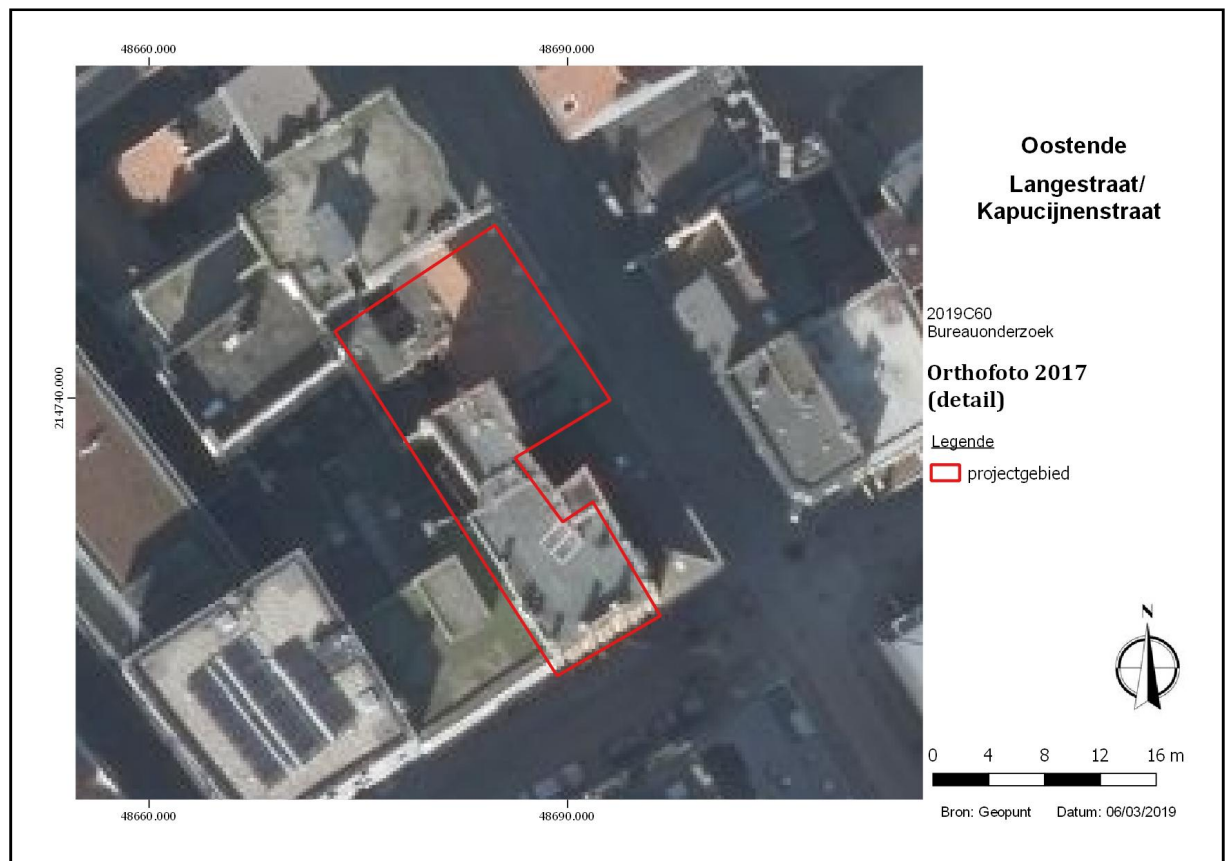

Figuur 3 Topografische kaart (detail) met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

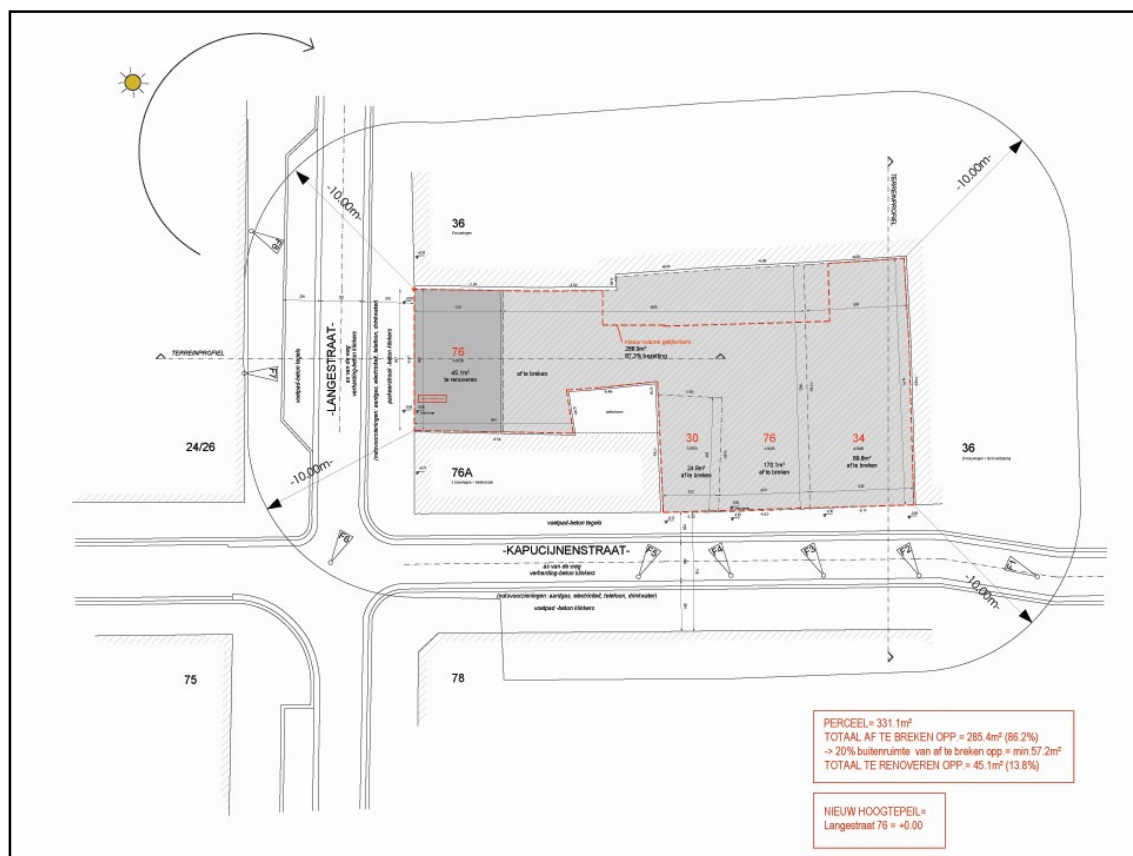
Het L-vormig plangebied is volledig bebouwd en telt drie woningen. Het gebouw aan de Langestraat 76 telt 6 bouwlagen en een technische verdieping. De gebouwen aan de Kapucijnenstraat tellen 3 bouwlagen met een hellend dak. Onder alle panden loopt een kelder, praktisch als één volume. De diepte van deze kelder is 2m onder het vloerniveau (vloerplaat niet meegerekend).

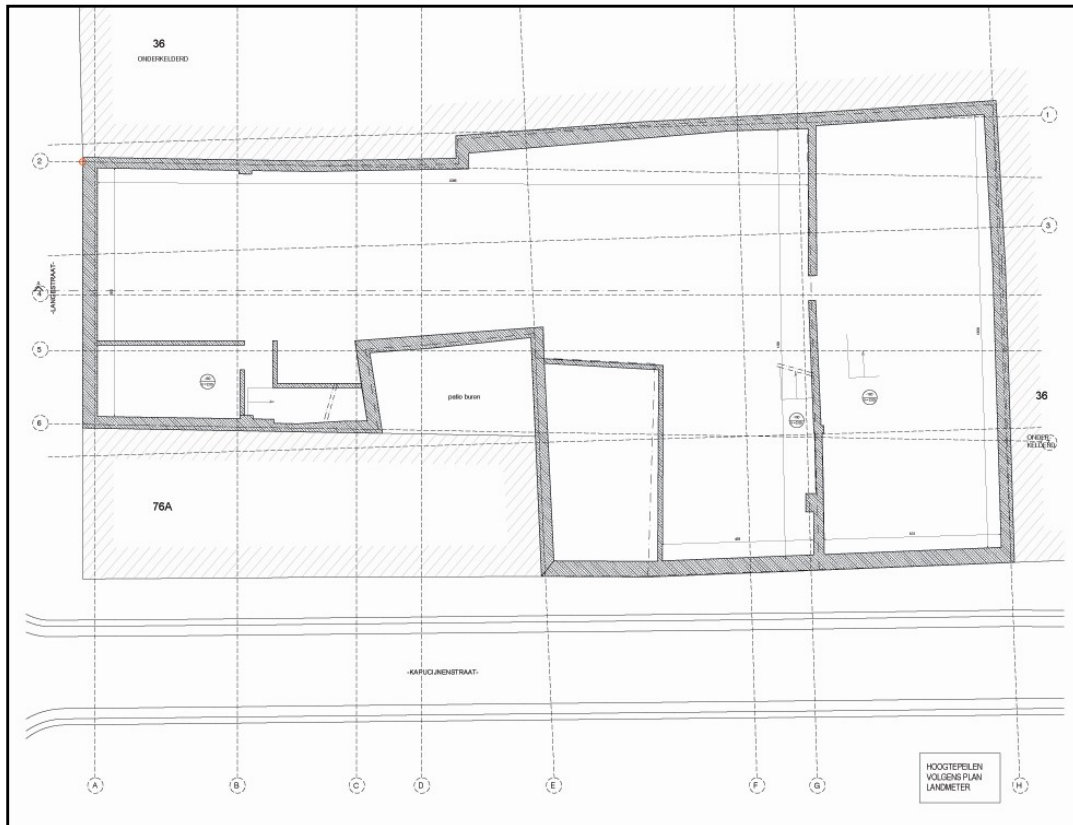
Figuur 4 Orthofoto uit 2017 met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

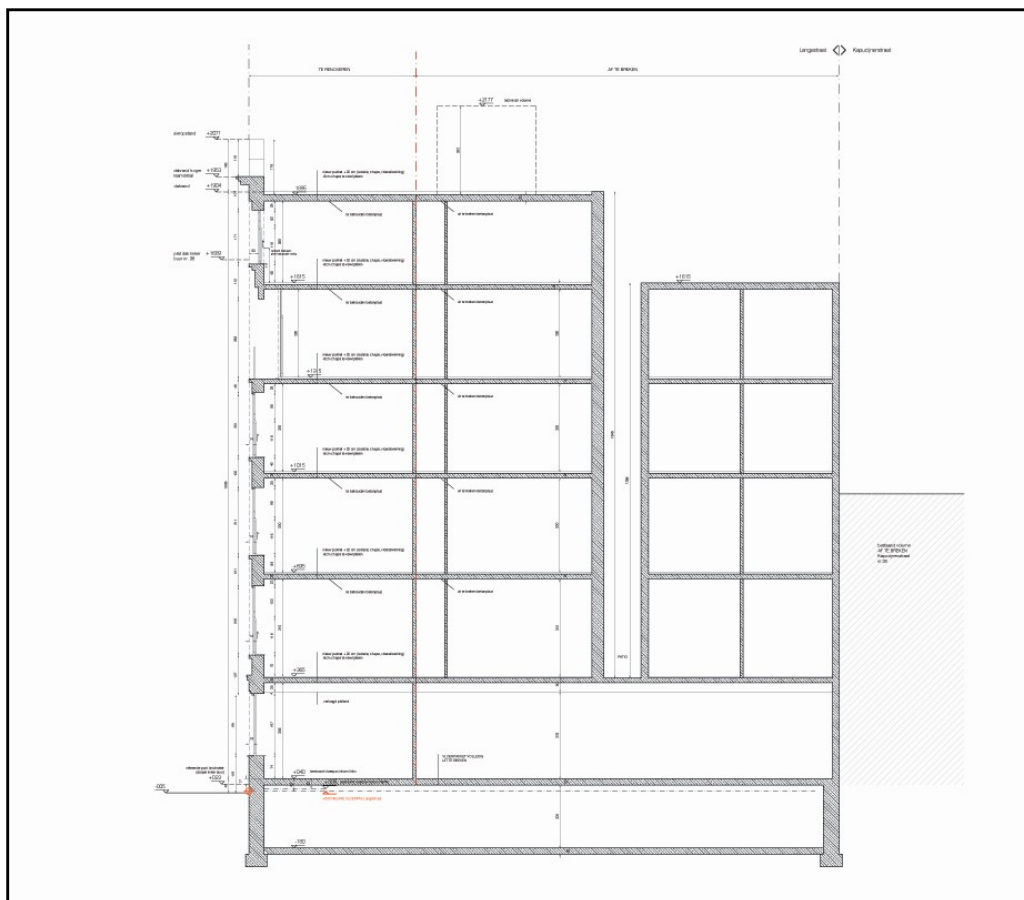
Figuur 5 De woning ter hoogte van Langestraat 76. (bron: geopunt)

Figuur 6 Plan bestaande toestand gelijkvloers. (bron: opdrachtgever)

Figuur 7 Bestaande toestand kelder. (bron: opdrachtgever)

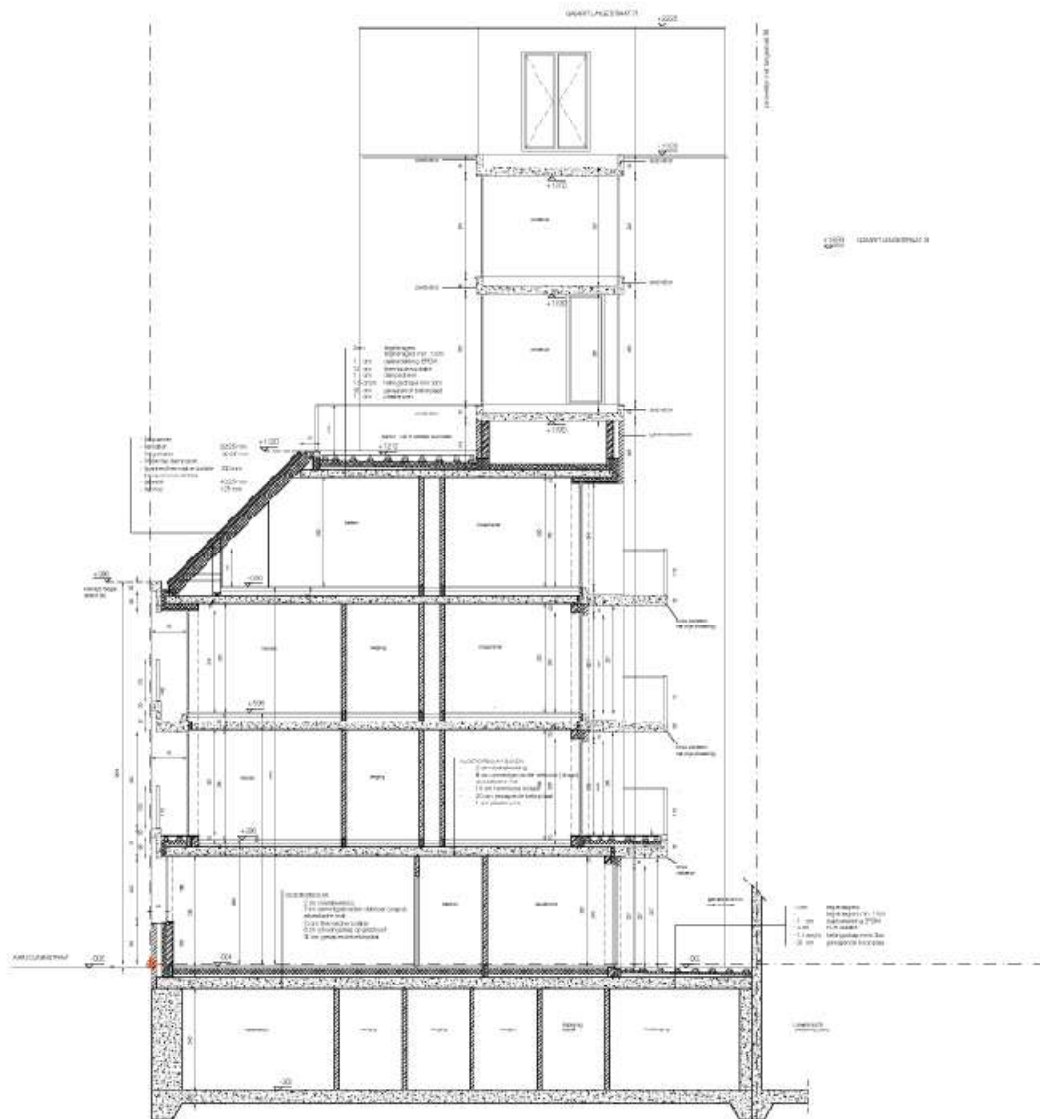
1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever vraagt een omgevingsvergunning aan voor het afbreken, verbouwen en bouwen van appartementen gelegen binnen het plangebied. Alle gebouwen binnen het plangebied worden afgebroken, uitgezonderd het pand aan de Langestraat 76 ($45,1\text{m}^2$). De 6 bouwlagen van het gebouw aan de Langestraat blijven behouden. Op de rest van het plangebied komt een volledig onderkelderd appartementsgebouw van 5 bouwlagen. De diepte van het keldervolume zal $-3,31\text{m}$ onder het huidige vloerniveau zijn. Het keldervolume zal plaats bieden aan verschillende parkeer- en fietsplaatsen.

Het graven van de funderingen, nutsleidingen en kelderruimte zullen een grote impact op de bodem hebben. In het algemeen kan gesteld worden dat quasi het volledige plangebied (275m^2 : 320m^2 - 45m^2) door de aanleg van de nieuwe kelder verstoord zal worden tot op een diepte van $-3,31\text{m}$.

Figuur 9 Nieuwe toestand gelijkvloers. (bron: opdrachtgever)

Figuur 10 Doorsnede nieuw bouwvolume met 5 bouwlagen. Op de achterzijde het bouwvolume van 6 bouwlagen dat behouden blijft. (bron: opdrachtgever)

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

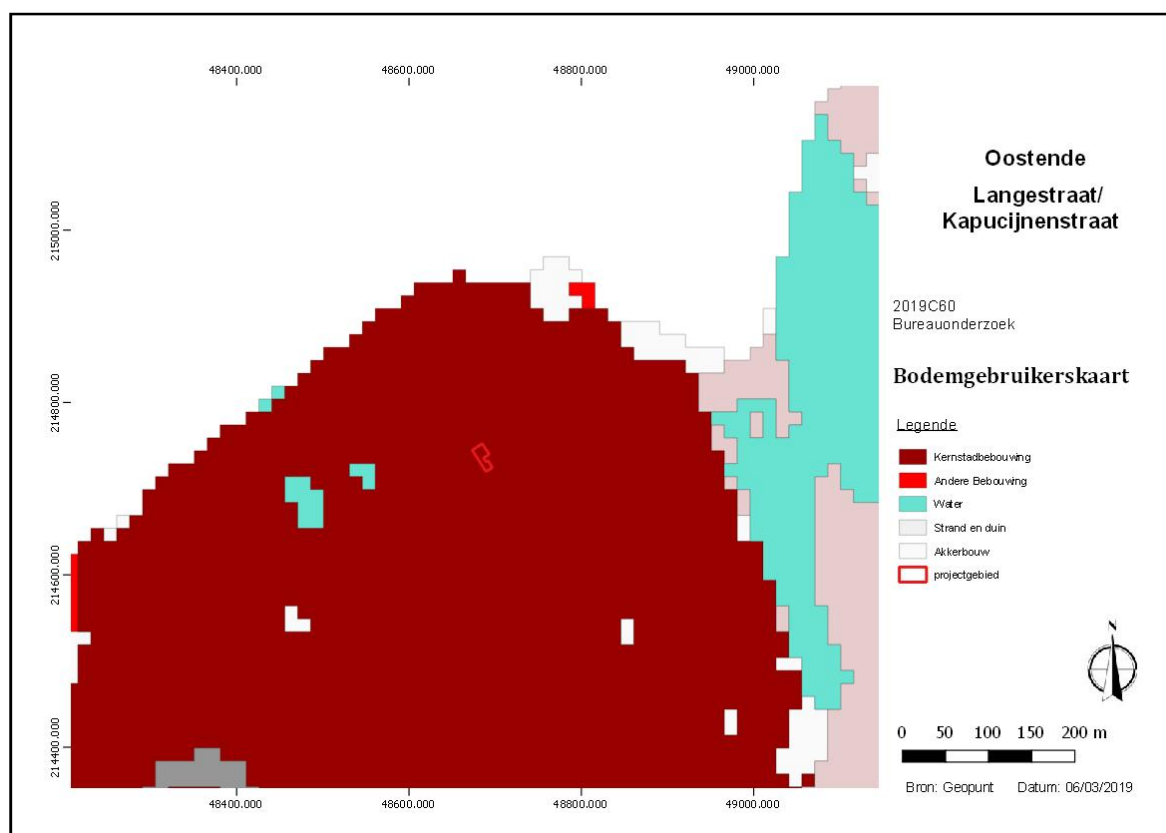
<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Formatie van Tielt (Lid van Kortemark)
Quartair	Type 13d: getijdenafzettingen met eolische pakketten
Bodemtypes	Kunstmatige gronden-bebouwd
Potentiële bodemerosie	Geen erosie door verharding/bebouwing
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	Gemiddelde hoogte circa +5,1m TAW
Hydrografie	IJzerbekken (deelbekken Gistel-Ambacht)

1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in de Belgische kustvlakte “het gebied dat tot stand kwam ten gevolge van de afzetting van Holocene sedimenten onder invloed van de getijden, ook wel de ‘Polderstreek’ genoemd”. Dit landschap is een onderdeel van de kustvlakte van de zuidelijke Noordzee. Het milieu van de kustvlakte bestond uit een getijdenlandschap, met de centrale dynamische rol van de getijdengeulen. Het gebied werd door de mens omgevormd tot een polder en is gekenmerkt door kanalen en grachten. Door duinen en zeeweringsdijken wordt het gescheiden van de zee. De gemiddelde hoogte van het oppervlak varieert tussen 2 m en 5 m +TAW (onder hoogwaterniveau). Slechts één rivier, de IJzer, doorsnijdt de kustvlakte. Deze rivier volgt heden ten dage een gekanaliseerde loop. De holocene sequentie bestaat uit een afwisseling van getijdsedimenten en veenpakketten die een Pleistocene paleovallei opvullen.⁵

Volgens de bodemgebruikerskaart bevindt het plangebied zich ter hoogte van kernstadbebouwing. Het digitaal hoogtemodel toont aan dat de hoogte binnen het plangebied varieert tussen +5,02m TAW en +5,16m TAW.

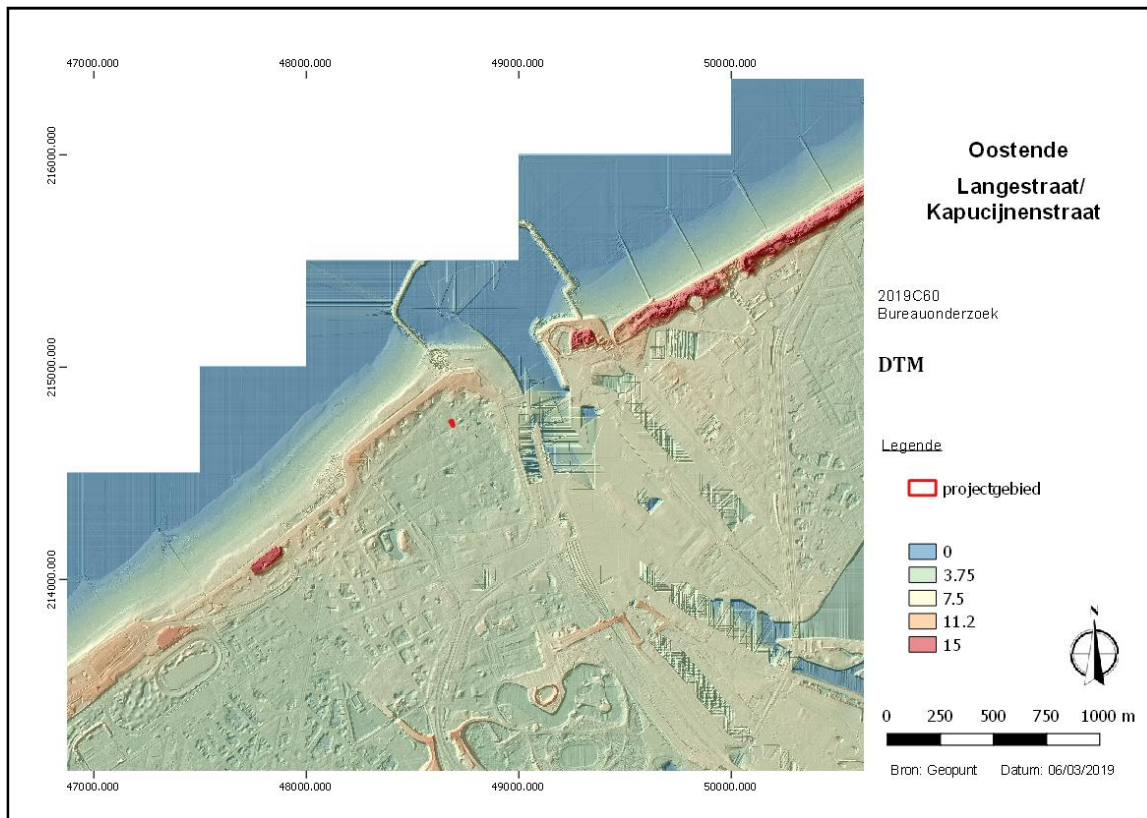
De erosiegevoeligheid van de gemeente Oostende is zeer weinig erosiegevoelig. Gezien de huidige toestand waarbij alles in en rondom het projectgebied bebouwd is, zal er geen erosie optreden. Wanneer deze vlakte niet bebouwd is, dan is de erosiegevoeligheid een stuk hoger. Zo zal er sterke erosie zijn door eolische werking waarbij de duinen zich landinwaarts verplaatsen en grote delen wegblazen. Ook naargelang het zeespiegelniveau kan door getijdenwerking erosie optreden.

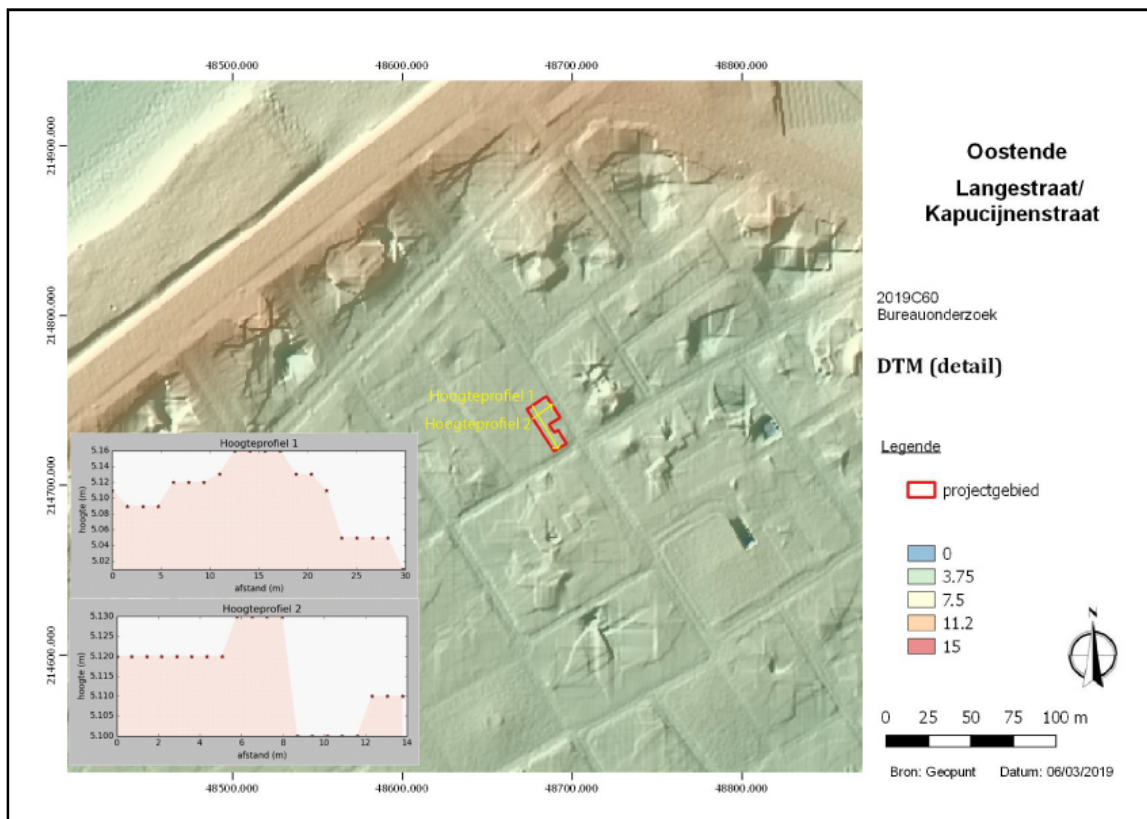
Figuur 11 Bodemgebruikerskaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

⁵ Baeteman 2008, 5.

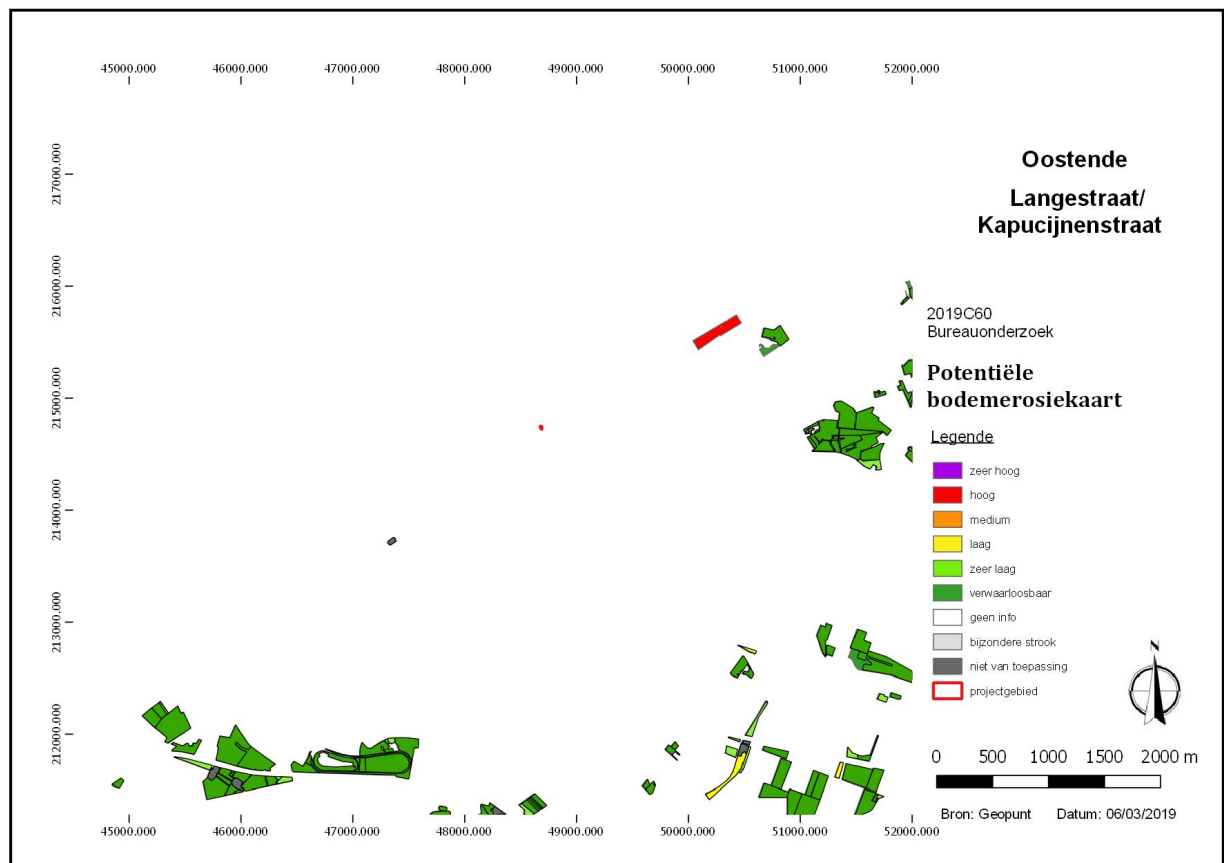

Figuur 12 Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

Figuur 13 Detail van het DTM met hoogteprofielen. (bron: geopunt)

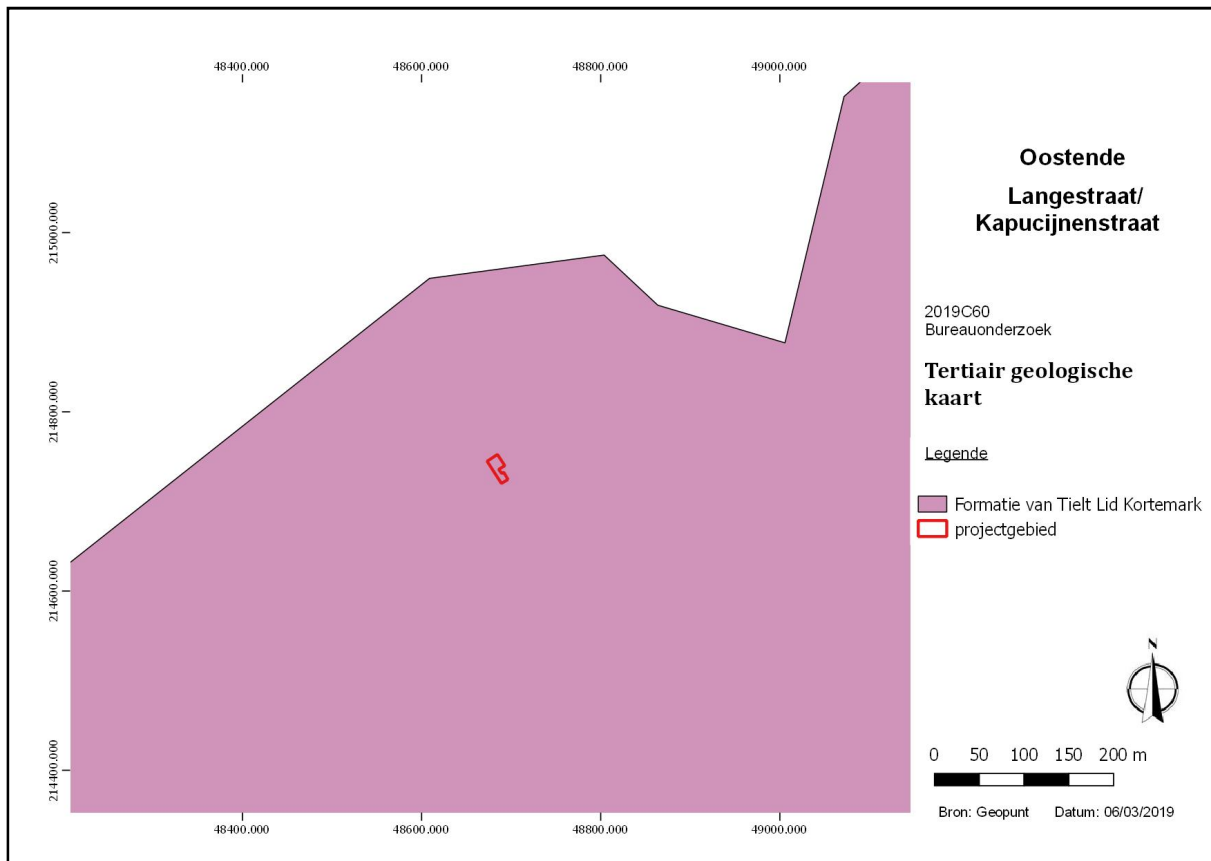
Figuur 14 Bodemerosiekaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in de Formatie van Tielt. Dit is een mariene eenheid die over het algemeen bestaat uit zeer fijn zand bovenaan en naar onderen toe overgaat in een zeer-fijnzandige grove silt. De formatie wordt onderverdeeld in twee leden; van oud naar jong: het Lid van Kortemark en het Lid van Egem. Het projectgebied bevindt zich in het Lid van Kortemark. Het bestaat uit een grijze tot groengrijze, zeer fijnzandige grove silt die naar het westen toe geleidelijk overgaat in een silteuze klei. Het is afgezet in de overgangszone tussen de buitenkust en de open shelf. De silteuze klei is moeilijk te onderscheiden van de klei van de onderliggende Formatie van Kortrijk. De overgang tussen de Formatie van Kortrijk en het Lid van Kortemark is geleidelijk waardoor de grens moeilijk vast te leggen is. De foutmarge kan oplopen tot 10 m.⁶

⁶ JACOBS E.A. 2002.

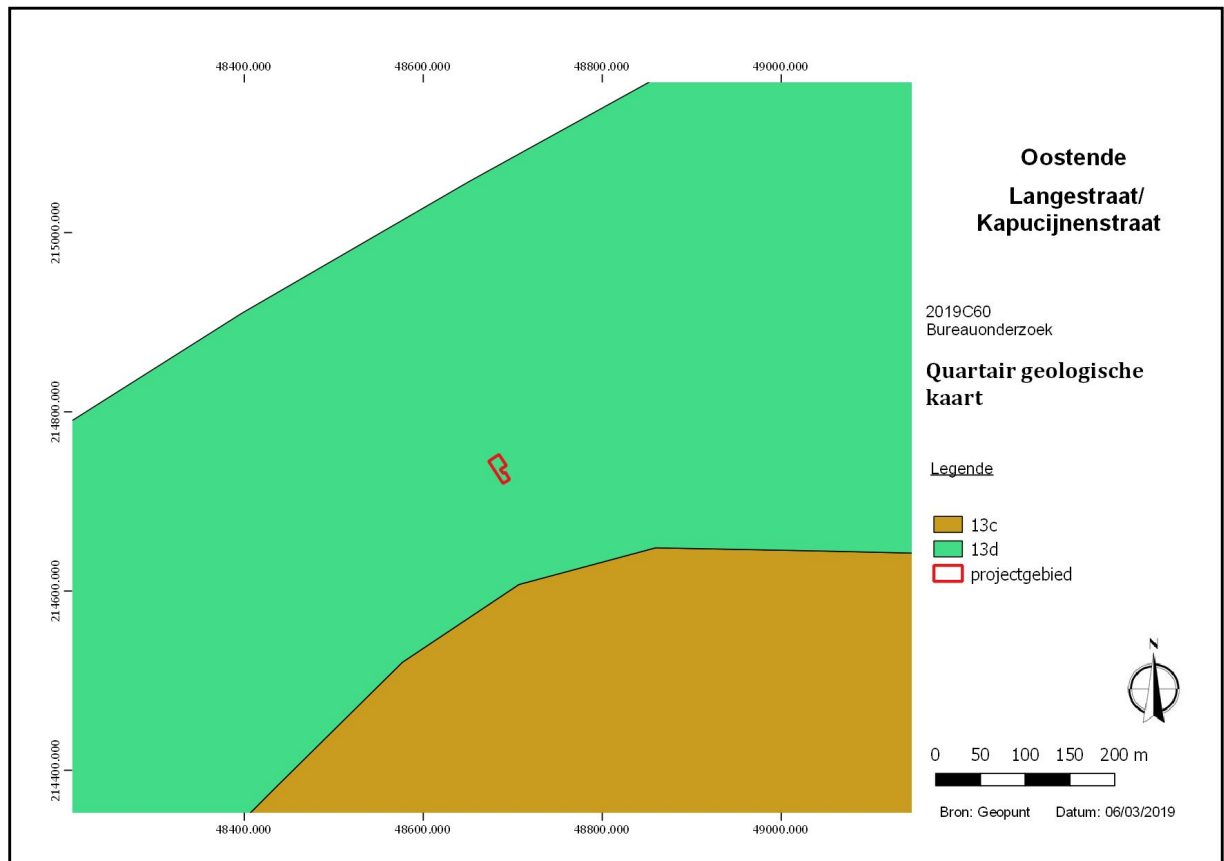

Figuur 15 Tertiair geologische kaart. (bron: gepunt)

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

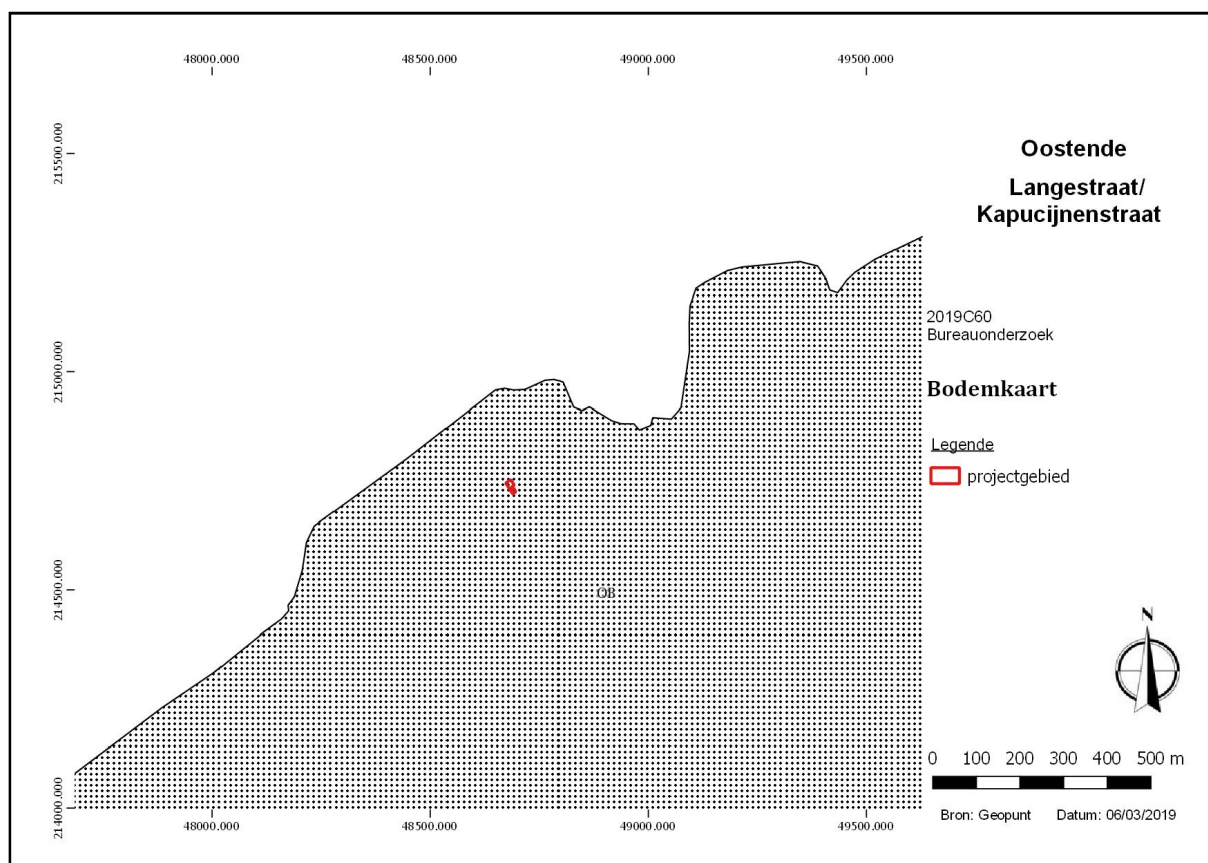
Het projectgebied ligt vlak bij de kustlijn waarbij voornamelijk getijdenafzettingen en eolische afzettingen aanwezig zijn. Dit wordt bevestigd door de aanwezigheid van Type 13d. Dit type bestaat uit een basisafzetting van getijdenafzettingen (marien en estuarien) van het Eemiaan (Laat-Pleistoceen, 126 ka - 11,7 ka). Daarboven is een pakket fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan aanwezig. Boven deze fluviatiele laag kan er een pakket eolische afzettingen aanwezig zijn van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen bestaande uit fijn zand. Deze eolische afzetting is afgezet tijdens de laatste ijstijd wanneer het Noordzeebekken droog lag. Deze eolische afzetting kan ook eventueel hellingsafzettingen bevatten. Volgend op deze eolische afzetting is een jonger pakket getijdenafzettingen aanwezig (marien en estuarien) van het Holoceen. De toplaag bestaat uit zandige eolische afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (LaatWeichseliaan). Dit is de typische duinafzettingen die voorkomen aan de kustvlakte.

Figuur 16 Quartaire geologische kaart. (bron: geopunt)

1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen

De bodemclassificatie gebeurt aan de hand van een lettercode die ten minste een textuurklasse, een drainageklasse en een profielontwikkeling bevat. De bodemkaart biedt weinig meerwaarde in en nabij het projectgebied doordat de volledige dijk bebouwd is. De bodem wordt dan ook geclassificeerd als kunstmatige grond – bebouwd (OB). Kijkende naar de ligging van het projectgebied zal de aanwezige bodem hoofdzakelijk een zandige bodem zijn.

Figuur 17 Bodemkaart met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Algemene historiek Oostende

De stad Oostende werd gesticht in 1266/1267 door gravin Margaretha van Constantinopel. De stichting van de stad op het oostelijk uiteinde van Testerep -vandaar de benaming Oost-eindedient gezien te worden binnen de stichting van verschillende kleinere grafelijke markt- en havensteden langs de Noordzee. De Sint-Vincentiusstormvloed van 1394 slokte de oorspronkelijke stad grotendeels op, samen met delen van Mariakerke en Walraversijde. Gezien de ligging van Oostende op duingronden en vlakbij de zee, was ze nauwelijks beschermd tegen stormvloed. Enkel de zuidkant van de oorspronkelijke stad en enkele huizenblokken, gescheiden door de stadsgrachten, bleven bewaard. Op het einde van de 16de eeuw verdween ook dit stadsdeel in de zee. In 1395 vorderde hertog Filips de Stoute het besluit uit dat Oostende landinwaarts heropgebouwd moest worden. De zuidelijke grens van deze uitbreiding, ook 'Nieuwe Stad' of 'Nieuw Schependom' genoemd, werd verlegd van waar nu de Van Iseghemlaan ligt naar de "Zuiddijk", waar nu de Vindictivelaan is gelegen. De nieuwe stad werd gekenmerkt door een systematisch, dambordvormig stratenpatroon en een centrale marktplaats, zoals afgebeeld op de kaart van Deventer uit het midden van de 16de eeuw. De nieuwe marktplaats, gedomineerd door een schepenhuis en hal, bevond zich ongeveer ter hoogte van het huidige Wapenplein. In het zuidelijk deel van de stad, op een hogergelegen zone, werd vanaf 1434 een nieuwe Sint-Pieterskerk gebouwd. De 'peperbusse' vormt het enige overblijfsel van deze kerk. Verder werd de nieuwe stad voorzien van een sterke zeedijk en van een haven. Deze haven situeerde zich, zoals afgebeeld op het stadsplan van Jacob van Deventer, ten zuiden van de oude stad. De haveningang was ten westen van de nieuwe stad gesitueerd, ongeveer ter hoogte van de IJzerstraat en de Kemmelbergstraat⁷. De havengeul verliep verder oostwaarts onmiddellijk ten noorden van de Van Iseghemlaan. Dankzij de haven kon Oostende zich in de tweede helft van de 15de eeuw ontwikkelen tot een bloeiende zeehaven. De havendijk lag ten zuiden van de Van Iseghemlaan, op de locatie van de voormalige dijk die de nieuwe stad moest beschermen.

Vanaf 1572 wordt Oostende een militaire stad⁸. Noordelijke opstandelingen bouwden rondom de stad houten palissades en stadspoorten. De eerste bastions werden opgeworpen in 1578. Tegenover de binnenhaven werden kaaipoorten aangebracht en alle woningen buiten de vestingen werden afgebroken. In 1584 ontstond de oostelijke havengeul, die nog steeds gebruikt wordt als haveningang, toen de protestanten de zeedijk en de duinen ten oosten van de stad doorstaken en het land onder water zetten. Vanaf 1596 werd een gebastioneerde verdedigingsgordel rond de stad voltooid volgens het oud-Italiaanse vestingssysteem⁹. Vanaf 1600 werden er rond de stad verschillende forten gebouwd, waarin de Spaanse belegeraars zich verschansten.

Tijdens het Beleg van Oostende (1601-1604) werd de stad volledig vernield en vielen aan beide zijden honderdduizend doden. Naarmate de verovering van de stad vorderde, werden binnen de stadsmuren nieuwe verdedigingswerken opgetrokken.

⁷ Voor de aanleg van de haven werd de zeedijk ongeveer ter hoogte van de IJzerstraat, ten westen van het casino, doorgestoken. De binnenhaven was m.a.w. gelegen ter hoogte van de huidige Van Iseghemlaan, op de plaats van de vroegere getijdengeul. Later slibde de haven toe en raakte deze in onbruik. De huidige haveningang dateert uit de 16de eeuw en is ontstaan tijdens het Beleg van Oostende (ZEEBROEK & PIETERS 2004, 2-3). In het tussentijdse opgravingsrapport uit 2004 wordt melding gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van laatmiddeleeuwse en/of vroegmoderne schepen in de buurt van het casino (ZEEBROEK & PIETERS 2004, 3).

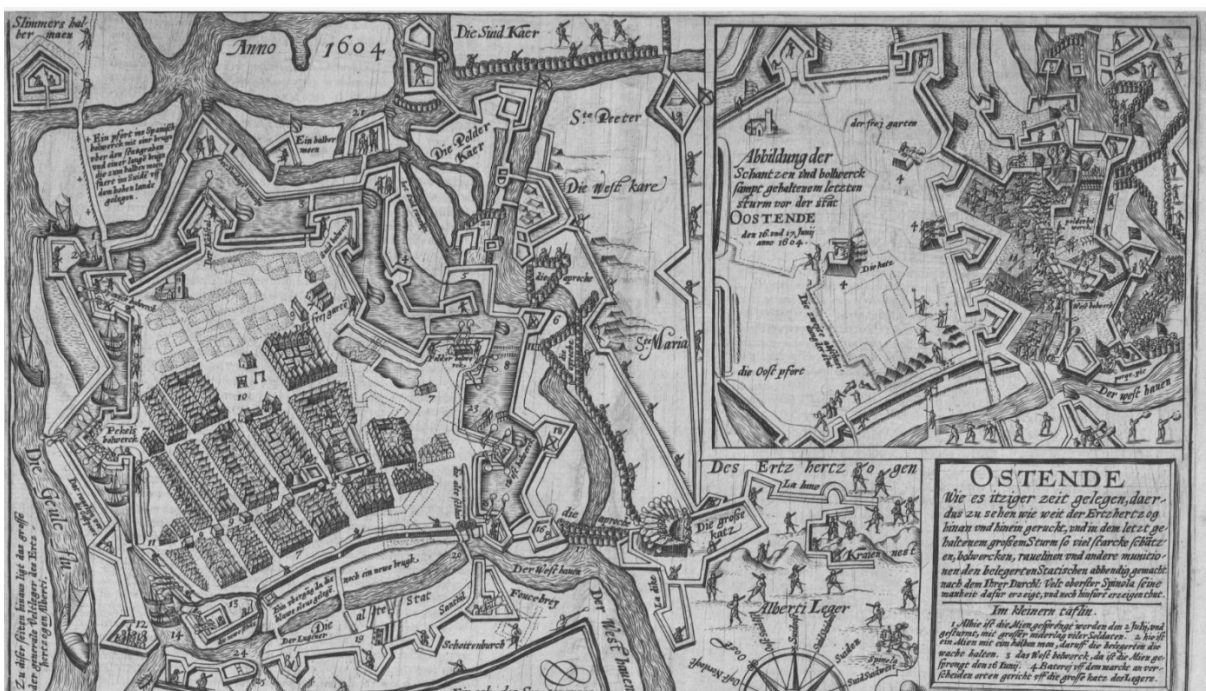
⁸ ZEEBROEK & PIETERS 2004, 3-4.

⁹ ZEEBROEK & PIETERS 2004, 4.

Figuur 18 toont Oostende net vóór het bouwen van de "nieuwe wal". Ondanks het feit dat deze wal nog aangelegd dient te worden, wordt deze toch reeds aangeduid d.m.v. een stippellijn. Het plan in de rechterbovenhoek toont de stad bij de laatste bestorming van 16-17 juni. De legende bevat o.a. de zuidelijke ingang van de nieuwe havengeul (1), barakken voor de talrijke regimenten soldaten (7), de markt (10), de Oostpoort (11), de vernielde brug aan de Westpoort (23), enz. Nummer (9) toont de geblindeerde overgangen op alle kruispunten van de Langestraat. De Langestraat had zwaar te lijden onder de "Grote Kat": het Spaanse bolwerk opgetrokken tegenover de oude haveningang. De tweede afsnijding is nog niet opgetrokken, maar wel reeds aangeduid op het plan.

Figuur 19 geeft de twee voltooide afsnijdingen weer. Op dit plan wordt ook de derde afsnijding en zelfs een vierde -in stippellijn- in het Nieuw Troje afgebeeld.

Figuur 18 Figuratief plan van de stad en de omgeving voor het bouwen van de "nieuwe wal" (reeds uitgestippeld)
(bron:<https://www.beeldbankkusterfgoed.be/m/37ef74d7bb6e48e6838da313eb2e516af59f0783b53b4bc6a0762cd39092c71f>)

1.4.2.2 Historisch kaartmateriaal

Een oudste raadpleegbare kaart betreft het plan van Deventer uit 1550. Op deze kaart wordt Oostende afgebeeld voor de bouw van de vestingen rond de stad. Deze situatie sluit waarschijnlijk nauw aan bij deze van het ontstaan van de nieuwe stad aan het einde van de 14de eeuw. De nieuwe stad had een erg planmatig stedelijk weefsel, dat bestond uit verschillende langwerpige, noord-zuid georiënteerde bouwblokken. Deze werden aan de rand omgeven door stadswoningen. Centraal binnen deze bouwblokken bevonden zich achtererven en stadstuinjes. Verder werd het stedelijke weefsel doorsneden door verschillende kanalen en grachten. Aan de noordelijke zijde van de nieuwe stad bevond zich het Leed, een restant van de Testerepgeul. Het Leed scheidde de nieuwe stad van het oude Oostende, dat door de eeuwen heen steeds meer verlaten werd. Op dit plan is te zien dat het plangebied bebouwd is. De bebouwing bevindt zich vanaf dan vermoedelijk reeds op de hoek van één van de straten in dit dambordvormig stratenpatroon.

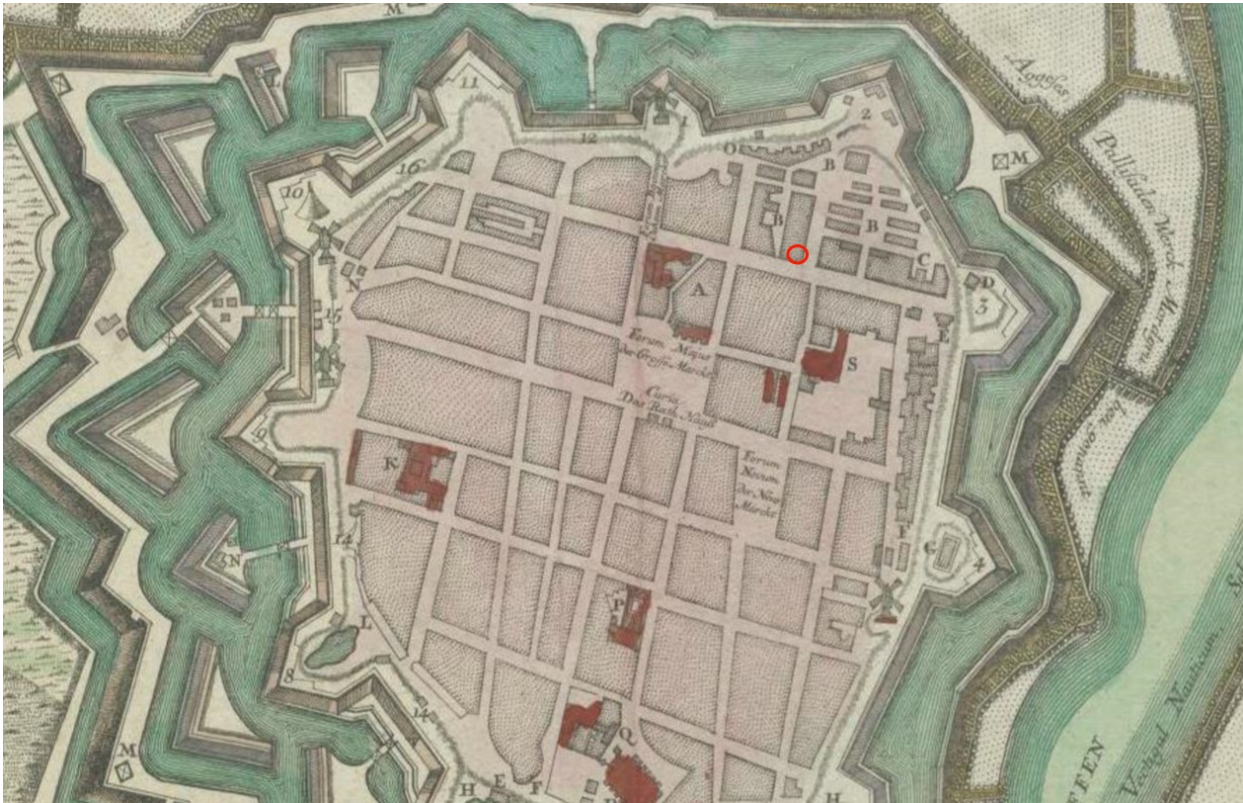
Figuur 23 Kaart van Deventer uit 1550 met aanduiding van het plangebied (rode cirkel). bron: <https://www.beeldbankkusterfgoed.be/m/23562099a9b04507bfebeebeabac4192376643983c904113a479d9aff56441ef>

De kaart uit 1574 door Georg Braun beelden Oostende af na de bouw van de vestingswerken. Deze werden aangelegd in het kader van de Godsdienstoorlogen in de tweede helft van de 16de eeuw. De bouw van de vestingswerken had een grote impact op het stedelijke weefsel. Langsheen de Langestraat bleef de bebouwing wel bestaan, waardoor de bebouwing binnen het onderzoeksterrein waarschijnlijk de omvangrijke ingrepen in de stadsinfrastructuur overleefde.

Figuur 24 Het onderzoeksterrein op de kaart van 'Georg Braun: Oostende, 1574. (bron: <https://uurl.kbr.be/1035895>)

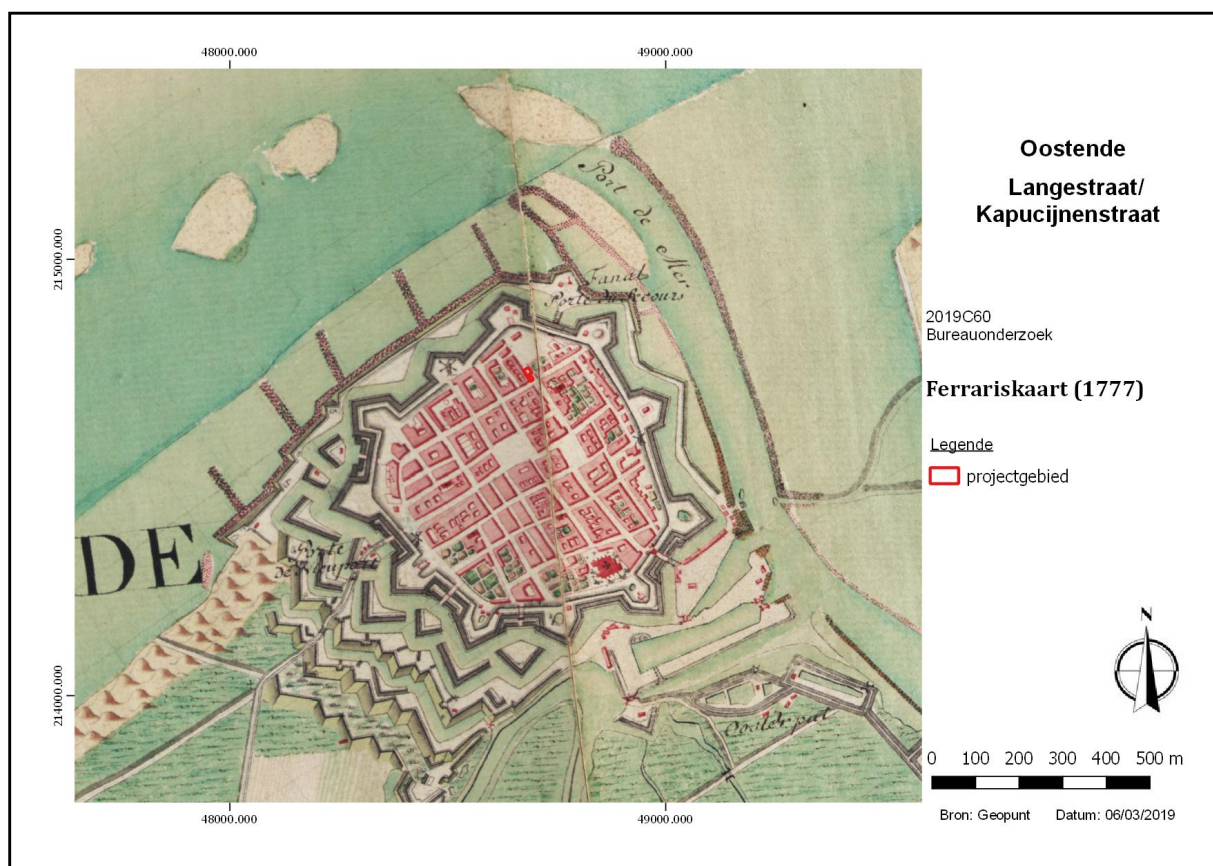
De kaart van M. Seutter uit ca. 1650 geeft een beeld van de bouwblokken binnen de omwalling. Op het kaartbeeld is te zien hoe de stadsversterking verder werd uitgebreid en aangepast. Hierdoor ontstond er meer open ruimte binnen de omwalling waardoor de wijk tegen de omwalling met inbegrip van het bouwblok zich verder kon ontwikkelde.

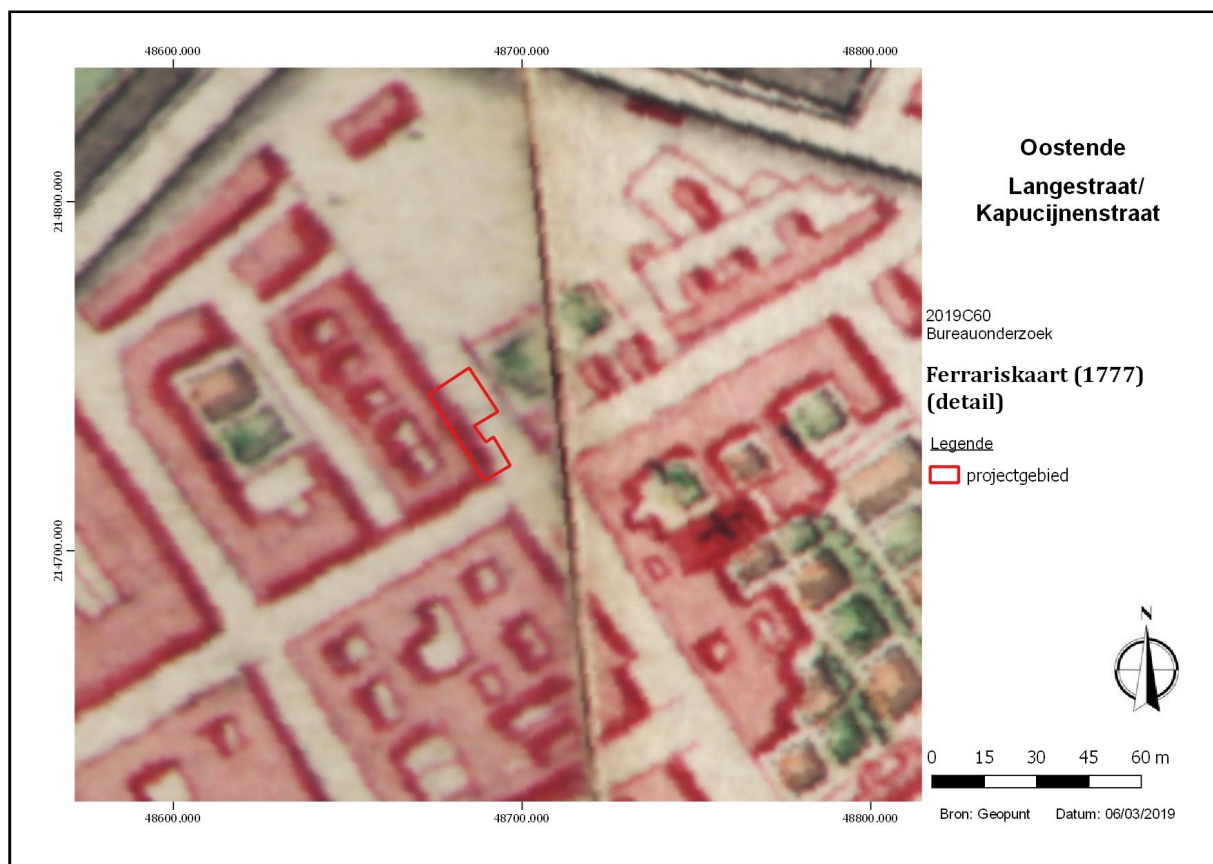
Figuur 25 Het onderzoeksterrein weergegeven op de kaart “Novissima iconographica delineatio munitissimæ urbis et celeberrimi Emporii Ostendæ, in comitatu Flandriae Austriacæ sitæ, cura et cœlo Mathæi Seutteri” (ca. 1650)
(bron: <https://uurl.kbr.be/1035904>)

Op de Ferrariskaart (1777) moet het plangebied iets naar links geprojecteerd worden, ter hoogte van het huizenblok. Ten noordoosten van het plangebied bevindt zich open ruimte. Ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich het Kapucijnenklooster (Cai 75977).

Op figuur 28 is de 19de eeuwse binnenstand te zien. Het plangebied bevindt zich ter hoogte van een woonblok.

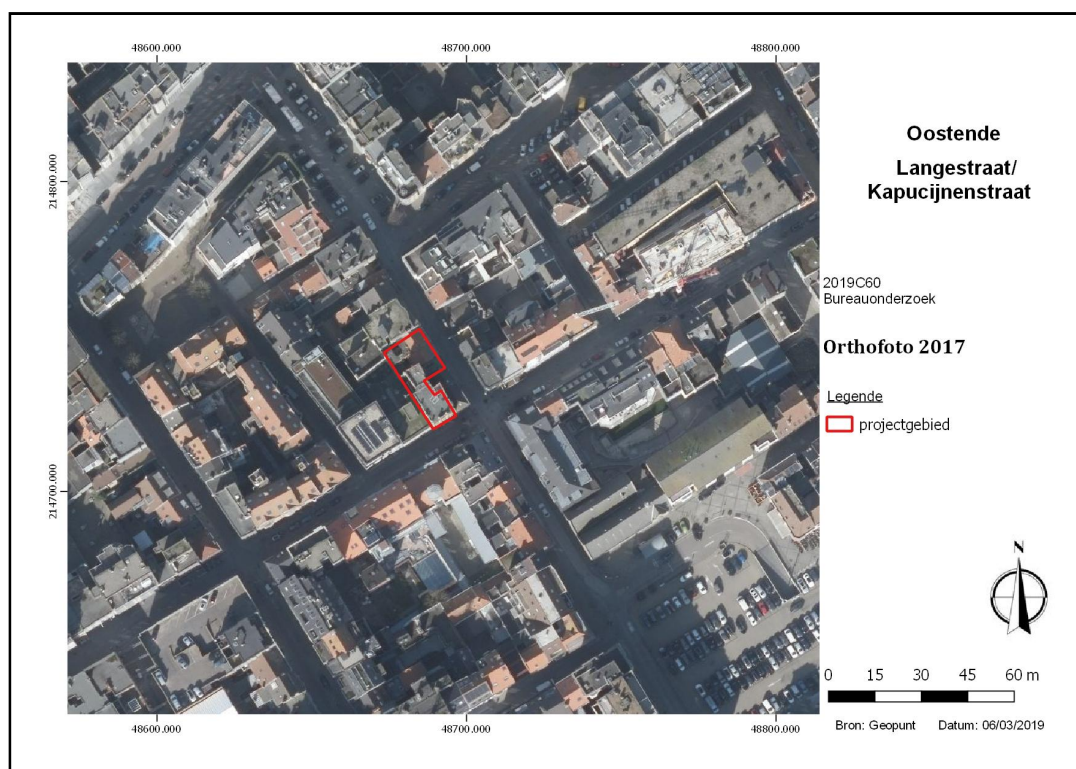
Figuur 26 Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

Figuur 27 Detail van de Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het plangebied. (bron: geopunt)

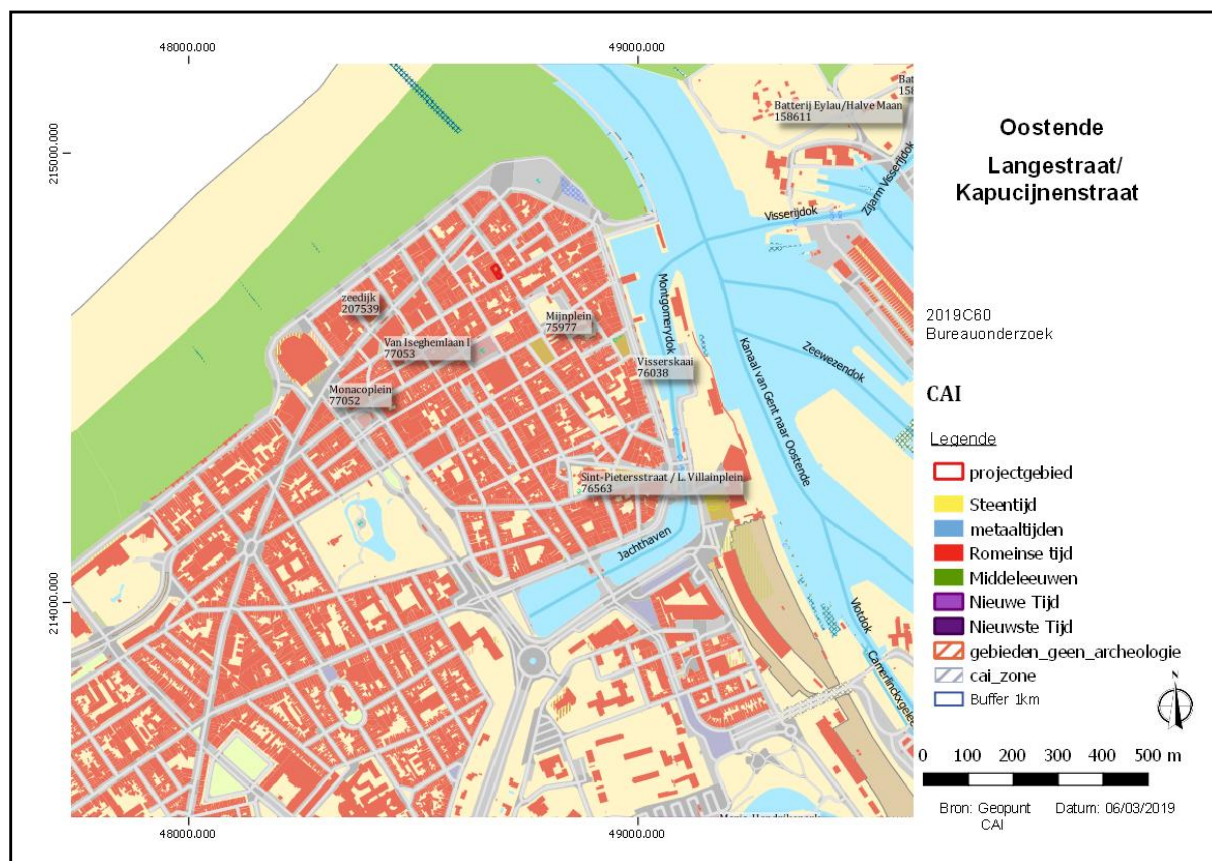

Figuur 28 Uitsnede uit het plan gemaakt in opdracht van Librairie Claassen, tussen 1852 en 1862. (bron: ZEEBROEK & PIETERS 2004, figuur 7)

Figuur 29 Plangebied aangeduid op een recente orthofoto. (bron: geopunt)

1.4.2.3 Overzicht van de gekende archeologische waarden

I. Archeologische vindplaatsen

Cai 77053: Op deze site werden heel wat sporen aangetroffen, die voor de belegering van Oostende te situeren zijn¹⁰. Tot de oudste sporen behoort een ca. 0.5m dikke ploeg- en /of spitlaag. Deze werd eerder ook vastgesteld op het Mijneplein en de Kapucijnenstraat. Een groot deel van het vroeg 15de-eeuwse stadsdeel was m.a.w. voorheen in gebruik als agrarisch gebied. Boven de ploeglaag werden verschillende bewoningssporen aangetroffen. Het gaat om funderingsresten, waterputten, plaveisels, afvalkuilen en (percelerings)grachten. Enkele van de funderingsresten behoren tot een gebouw met kelder, te dateren in het laatste kwart van de 16de eeuw. Mogelijk werd dit huis ontmanteld voor de aanleg van de nieuwe wal in 1604. Wat de gracht betreft, kon vastgesteld worden dat op de gedempte gracht een verharding tot stand gekomen was. Het tracé van dit pad had min of meer hetzelfde verloop als de Langestraat, die teruggaat tot het middeleeuwse stratennet van Oostende. De site Van Iseghemlaan lag, net zoals de site Monacoplein (Cai 77052), tijdens het beleg middenin een strategische zone. De site situeerde zich immers op de noordwesthoek van de versterkte stad ter hoogte van de westelijke havengeul en ten zuiden van het oude stadsdeel. Dit verklaart het grote aantal versterkingen en verschansingen. In 1604 wordt in deze zone de tweede afsnijding of de nieuwe wal binnen de stad te liggen, zoals afgebeeld bij Sanderus. O.a. werd een 4.5m loopgracht aangesneden, die zich vermoedelijk achter de wallen van het Nieuw Helmondbastion bevond. Net naast de gracht werden 2 skeletten van jonge mannen aangetroffen. De begravingen zijn vergelijkbaar met de bijzettingen onder de Visserskaai en

¹⁰ PIETERS E.A. 2005, 41-72; ZEEBROEK & PIETERS 2004; ZEEBROEK & PIETERS 2005.

onder het Mijnplein¹¹. Ten westen van de vermoedelijke loopgracht werd een deel van een wal aangesneden. Ten westen van de wal was een gedeelte uitgegraven waarin heel wat afval van wapentuig terechtgekomen was. Deze zone liep van aan de Hertstraat in de richting van de Christinasgraat, over een afstand van bijna 20m. Uit het onderzoek kon opgemaakt worden dat deze zone droog gebleven was en niet met water gevuld was. Bij de aanleg van afsnijdingen, zoals die van het Nieuw Helmond, werden niet alle grachten met water gevuld. Verder werden ook sporen aangetroffen, die dateren na het Beleg van Oostende en die in verband te brengen zijn met de heropbouw van de stad¹². Het gaat om tonputten en bakstenen waterputten, alsook resten van bakstenen gebouwen, afvalkuilen en greppels.

Het archeologische niveau van de middeleeuwse stad zou zich tussen **+3m - +4m TAW** bevinden, mogelijk iets hoger¹³. De opgraving werd tot ca. 3,5m ten opzichte van het straatniveau uitgevoerd; dit komt neer op ca. +3m TAW. Het maaiveld bevindt zich daar op heden op ca. +6m TAW.

Cai 77052: Op het Monacoplein¹⁴ werd de versterkte onderbouw van aarden wallichamen aangetroffen. Deze sporen gaan ten vroegste terug tot de periode van het beleg van Oostende (1601-1604). Tevens werden waterputten aangetroffen, die deel uitmaken van de bewoning na het beleg.

Cai 75977: Ter hoogte van het Mijnplein¹⁵ werden verschillende sporen uit de late middeleeuwen gevonden. Het ging om ondermeer een oud wegdek, geflankeerd door een greppel. Voorts werden 23 waterputten, waaronder 9 tonwaterputten, en 9 beerputten aangetroffen. Verschillende muurresten konden ook in de late middeleeuwen gedateerd worden. Er werden minstens 36 begravingen/menselijke resten gevonden die in verband gebracht kunnen worden met het Beleg van Oostende. Het Mijnplein werd in de 17de eeuw de kloostertuin van het Kapucijnenklooster¹⁶. Uit deze periode stammen ook enkele stortpakketten en een kuil, rijk aan visresten, oesterschelpen en botmateriaal. Ook veel keramiek (borden, papkommetjes in rood aardewerk, grote schotels en grapes, plooischotels in faïence, kopjes in steengoed en een zeldzame Spaanse olijfkruik). Het klooster wordt verlaten ten gevolge van de Franse Revolutie.

De archeologische informatie bevond zich hoofdzakelijk in de bovenste 3m vanaf het maaiveld. De ondergrond bestond tot 5m onder het maaiveld uit overwegend zandige sedimenten met op verschillende niveaus schelpenconcentraties; deze schelpenconcentraties werden op +2,8m TAW en +1,8m TAW aangetroffen.¹⁷

Cai 76038: Op deze locatie ter hoogte van de Visserskaai¹⁸ werden verschillende resten van bastions uit de late 16de – vroege 17de eeuw en 17de – 19de eeuw aangesneden. Er werden ook 11 menselijke begravingen geregistreerd.

Cai 76563¹⁹: Aan de noordzijde van de Sint-Petrus en Pauluskerk en tussen de kerk en "de peperbusse" werden 75 menselijke begravingen aangetroffen. Een aantal van die begravingen

¹¹ PIETERS E.A. 2005, 5.

¹² PIETERS E.A. 2005, 6-9.

¹³ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/4720>, VVR, p. 42. (mondelinge info M. Pieters)

¹⁴ ZEEBROEK I. 2013.

¹⁵ PIETERS M., M. DEWILDE, Y. IMPENS en B. TRATSAERT 1995, p.187-203.

¹⁶ De kapucijnenstraat is vernoemd naar de Kapucijnen die zich in 1615 in Oostende vestigden. Hierdoor is het één van de oudste straten van de stad, in oorsprong als enige toegangsweg tot het klooster. (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/108078> geraadpleegd op 08/03/2019)

¹⁷ PIETERS M., M. DEWILDE, Y. IMPENS en B. TRATSAERT 1995, p.187.

¹⁸ PIETERS M., L. SCHIETECATTE, A. ERVYNCK, W. VAN NEER en D. CALUWE 2003, p. 231-276.

¹⁹ SCHIETECATTE L., I. ZEEBROEK, I. VAN LAERE en M. PIETERS 2003, p. 126.

behoren tot de slachtoffers van het Beleg van Oostende (1601-1604). Ook werden enkele muurstructuren aangetroffen die aan een vorige fase van de kerk gerelateerd kunnen worden.

II. Archeologische indicatoren

Cai 207539: Naar aanleiding van renovatiewerken werd een bakstenen gang, die deel uitmaakt van de constructies van de Atlantik Wall aangetroffen.

Cai 75977: Net ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich het Kapucijnenklooster.

III. Recente archeologienota's en nota's

Oostende Slachthuiskaai²⁰: Naar aanleiding van de bouw van een nieuwe studentenresidentie ter hoogte van de Slachthuiskaai werd een nota opgemaakt. Uit de prospectie met ingreep in de bodem kon opgemaakt worden dat geen vervolgonderzoek noodzakelijk was. In de putwandprofielen kon een antropogene verstoring waargenomen worden met een dikte van 2m. Daaronder bevond zich blauwgrijze geulsedimenten, op **+3,2m TAW**. Er werden geen aanwijzingen gevonden voor oude grondsporen in deze onderste pakketten.

Oostende Zuidstraat 3-5²¹: In het kader van een nieuwbouwproject werd een archeologienota opgesteld (bureauonderzoek) en werden landschappelijke boringen uitgevoerd. De locatie bevindt zich zuidelijk van ons projectgebied. Uit de landschappelijke boringen kon opgemaakt worden dat de onverstoorde moederbodem op ca. 1,3m – 1,4m onder het huidige maaiveld (**+4,2m TAW**) zat. De moederbodem werd omschreven als een dikke kleiige afzetting onderbroken door dunne laagjes zand of kleilagen met zandbijmenging. De locatie bevindt zich ter hoogte van het 16de – 18de eeuwse Zuidoostbolwerk.

1.4.2.4 Huidige gebruik en plaatsbezoek

Het pand gelegen ter hoogte van de Langestraat 76 Oostende is vastgesteld als bouwkundig erfgoed²². Het betreft het voormalig hotel 'Glasgow', waarvan de naam nog waarneembaar is op de zijgevel. De woning dateert uit 1920-1930 en is opgebouwd uit 3 traveeën en 5 bouwlagen onder een pseudo-mansardedak. De woning is art-decogetint, florale motieven zijn te vinden in de casementen en dakvensters. De woningen in de Kapucijnenstraat dateren uit de jaren 50-60 van de 20ste eeuw.

Om de archeologische verwachting en het kennispotentieel van het plangebied beter te kunnen inschatten werd een plaatsbezoek aan de panden ingelast. Dit plaatsbezoek vond plaats op 08/03/2019. Tijdens dit plaatsbezoek werd gefocust op de kelderruimtes. Enkel de meest noordelijk gelegen kelder kon niet bezocht worden wegens de overvloedige rommel.

Een eerste kelderruimte bevond zich onder het pand Kapucijnenstraat 30. Deze kelderruimte (figuur 33) was de laagste kelderruimte van het plangebied (1,5m hoog). Het muurwerk kon op basis van de gebruikte bakstenen en de mortel in de 19de – 20ste eeuw gedateerd worden.

²⁰ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/10108>

²¹ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/9952>

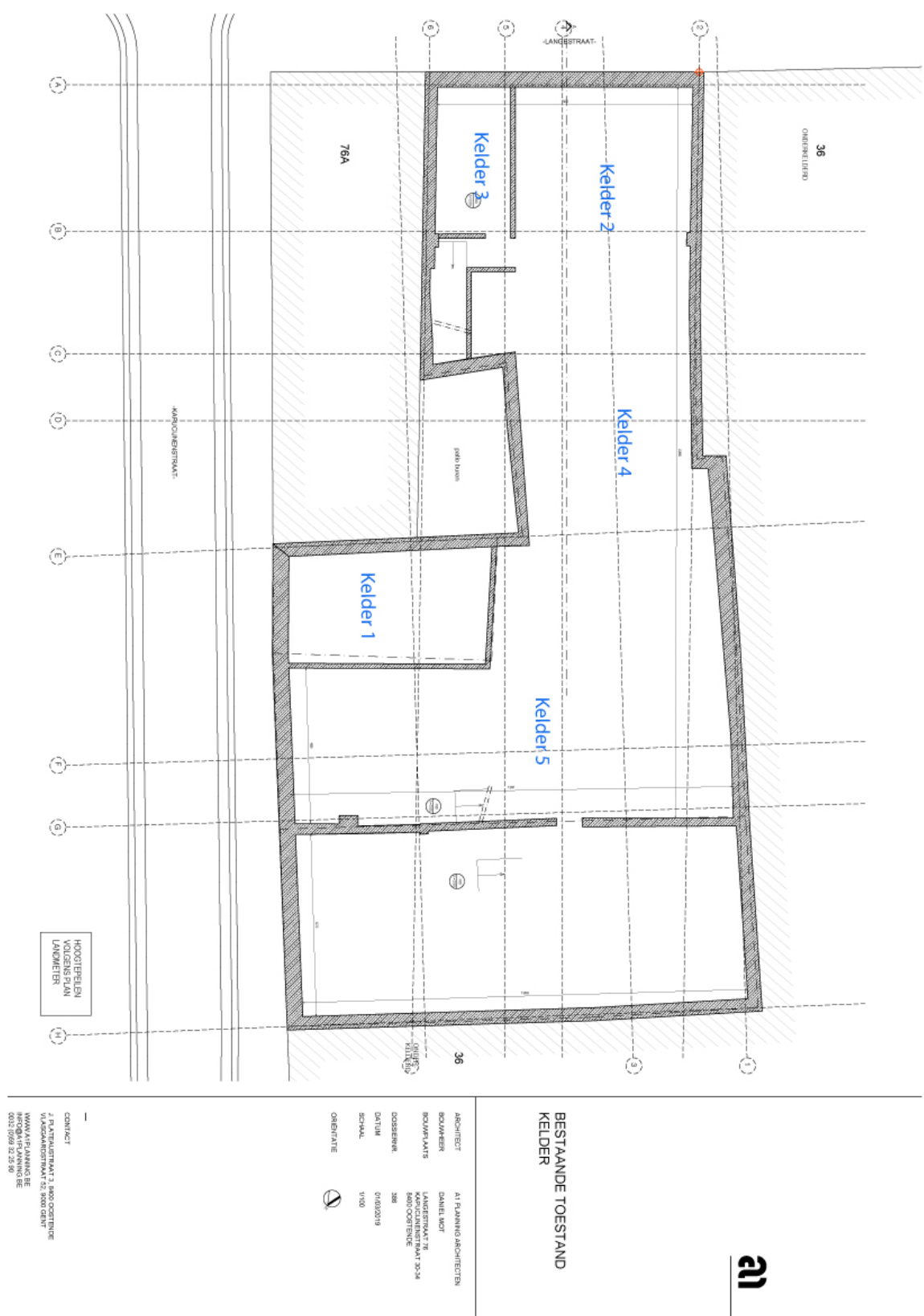
²² <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/56362> (geraadpleegd op 08/03/2019)

De vloer was gebetonneerd. Aan de zuidelijke zijde van de ruimte werden spaarboogopeningen (figuur 34) waargenomen. Het metselwerk was hier ook van een vrij recente oorsprong.

Via aan andere betonnen trap werden de andere kelderruimtes bezocht. De ruimtes waren hoger dan de eerste kelderruimte. Kelderruimte 2 (figuur 35) bevond zich aan de zijde van de Langestraat. De ruimte was opgedeeld in twee ruimtes, het plafond bestond uit beton, de muren zijn bepleisterd. De vloer was opgebouwd uit beton. In het uiterste zuiden werd een reparatie in snelbouwbakstenen waargenomen. Kelderruimte 3 (figuur 36) was een technische ruimte. Ook hier werd een betonnen vloer waargenomen. In de hoek, naast de deuropening kon een blik op het vrij recente metselwerk geworpen worden (figuur 37). Kelderruimte 4 (figuur 38) was een quasi vierkante ruimte. De muren waren bepleisterd, de vloer bestond uit grijze tegels, het plafond was opgebouwd uit beton. In de vloer werd een putje met plastieken rioolbuizen waargenomen. Kelderruimte 5 (figuur 38) was moeilijk bereikbaar omdat de ruimtes en gangen vol stonden met rommel. De vloer was hier ook gebetonneerd, de muren bevatten eveneens zware cement.

Er kan geconcludeerd worden dat de kelderruimtes geen oude (middeleeuwse) elementen bevatten. De oudste geattesteerde bouwelementen bevonden zich in kelderruimte 1 en gaan vermoedelijk terug tot de 19de eeuw. Alle andere bouwelementen kunnen gedateerd worden in de 20ste eeuw en gaan vermoedelijk samen met de oprichting van het pand ter hoogte van Langestraat 76 in de jaren 20 en 30 van de 20ste eeuw. De diepte van de bovenkant van de vloerplaat van alle kelderruimtes bevindt zich op +3,1m TAW, uitgezonderd kelder 1 (op +3,6m TAW).

Figuur 30 Plan kelder bestaande toestand met aanduiding van de bezochte ruimtes. (bron: opdrachtgever)

Figuur 31 Foto van het pand gelegen aan de Langstraat 76 (links) en de panden in de Kapucijnenstraat (rechts).
(bron: erkend archeoloog)

Figuur 32 Binnenaanzicht van het voormalige hotel aan de Langestraat 76. (bron: erkend archeoloog)

Figuur 33 Zicht op kelderruimte 1. (bron: erkend archeoloog)

Figuur 34 Zicht op de spaarboogopeningen in kelderruimte 1. (bron: erkend archeoloog)

Figuur 35 Zicht op kelderruimte 2. (bron: erkend archeoloog)

Figuur 36 Zicht op kelderruimte 3. (bron: erkend archeoloog)

Figuur 37 detail op het metselwerk in kelderruimte 3. (bron: erkend archeoloog)

Figuur 38 Zicht op kelderruimte 4. (bron: erkend archeoloog)

Figuur 39 Putje in kelderruimte 4. (bron: erkend archeoloog)

Figuur 40 Gang naar het noorden van de kelder. (bron: erkend archeoloog)

1.4.2.5 Archeologische verwachting

Het projectgebied bevindt zich integraal binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Oostende. Het projectgebied is gelegen in het hart van de nieuwe middeleeuwse stad, die na de Sint-Vincentiusstormvloed van 1394 opgebouwd werd ten zuiden van de oorspronkelijke stad. Het terrein maakt deel uit van een bouwblok, dat aan zuidelijk zijde begrensd wordt door de Langestraat en aan de oostelijke zijde door de Kapucijnenstraat. Deze straten maken deel uit van het sterk geometrische stratenpatroon, kenmerkend voor de 15de-eeuwse 'Nieuwe Stad'.

Rondom het plangebied werd al enkele archeologische opgravingen uitgevoerd. Hierbij werden resten uit de 15de eeuw of ouder aangetroffen, resten die in verband met het 'beleg van Oostende' kunnen gebracht worden, archeologische resten die gerelateerd kunnen worden met de activiteiten van het dichtbij gelegen Kapucijnenklooster en resten van de omwalling.

Een bezoek aan de kelderruimtes van de panden toonde aan dat de kelders geen zichtbare oude muurresten bevatten. Alle waargenomen elementen dateren uit de 19de – 20st eeuw. De kelders omvatten het volledige plangebied. Vermoedelijk werd tijdens het graven en bouwen van deze kelders reeds veel archeologische resten vernietigd.

1.5 Synthese

De archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m^2 of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m^2 of meer bedraagt. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 320 m^2 vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

Het plangebied bevindt zich in het centrum van Oostende, op de hoek gevormd door de Langestraat en de Kapucijnenstraat. Het plangebied ligt op 120m ten noordwesten van het Mijnplein, de Albert I-Promenade bevindt zich 200m noordelijker. Kadastraal is het plangebied terug te vinden onder Oostende, afdeling 1, sectie A, perceelnr. 302B.

De opdrachtgever vraagt een omgevingsvergunning aan voor het afbreken, verbouwen en bouwen van appartementen gelegen binnen het plangebied. Alle gebouwen binnen het plangebied worden afgebroken, uitgezonderd het pand aan de Langestraat 76 ($45,1 \text{ m}^2$). De 6 bouwlagen van het gebouw aan de Langestraat blijven behouden. Op de rest van het plangebied komt een volledig onderkelderd appartementsgebouw van 5 bouwlagen. De diepte van het keldervolume zal $-3,31 \text{ m}$ onder het huidige vloerniveau zijn. Het keldervolume zal plaats bieden aan verschillende parkeer- en fietsplaatsen. Het graven van de funderingen, nutsleidingen en kelderruimte zullen een grote impact op de bodem hebben. In het algemeen kan gesteld worden dat quasi het volledige plangebied (275 m^2 : $320 \text{ m}^2 - 45 \text{ m}^2$) door de aanleg van de nieuwe kelder verstoord zal worden tot op een diepte van $-3,31 \text{ m}$.

Het projectgebied bevindt zich integraal binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Oostende. Het projectgebied is gelegen in het hart van de nieuwe 15de eeuwse middeleeuwse stad.

Een bezoek aan de kelderruimtes van de panden toonde aan dat de kelders geen zichtbare oude muurresten bevatten. Alle waargenomen elementen dateren uit de 19de – 20st eeuw. De kelders omvatten het volledige plangebied. Vermoedelijk werd tijdens het graven en bouwen van deze kelders reeds archeologische resten vernietigd.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2018

AGIV

Cartesius

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

- BAETEMAN, C. 2008, *De Holocene geologie van de Belgische kustvlakte*. Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Belgische Geologische Dienst, Brussel, 36.
- JACOBS P., DE CEUKELAIRE M., MOERKERKE G. EN POLFLIET T., 2002. *Toelichtingen bij de Geologische Kaart van België - Vlaams Gewest, Kaartblad 4-5-11-12, Blankenberge-Westkapelle-Oostduinkerke-Oostende*. Belgische Geologische Dienst en Vlaamse overheid, afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, 71p.
- PIETERS M. E.A. 2005, *Oostende: Stadsvernieuwing en archeologie. Een balans van 10 jaar archeologisch onderzoek van het Oostendse bodemarchief. Oostende*.
- PIETERS M., M. DEWILDE, Y. IMPENS en B. TRATSAERT 1995: Zes eeuwen bewoningsgeschiedenis op het Mijnplein te Oostende, in *Archaeologie in Vlaanderen*, IV (1994), p.187-203.
- PIETERS M., L. SCHIETECATTE, A. ERVYNCK, W. VAN NEER en D. CALUWE 2003: De Visserskaai te Oostende (prov. West-Vlaanderen): archeologie van een in de 17de eeuw zwaar gesteisterde stad, in *Archaeologie in Vlaanderen*, VII, p. 231-276.
- SCHIETECATTE L., I. ZEEBROEK, I. VAN LAERE en M. PIETERS 2003: Archeologische begeleiding van infrastructuurwerken in het stadscentrum van Oostende, in *Archaeologia Mediaevalis*, 14-15/03/2003, p. 126.
- VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.
- ZEEBROEK I. E.A. 2002, *Van schorre tot slagveld: een verkenning van het landschap van Testerep, Leffinge en Oostende van de vroege Middeleeuwen tot het beleg van Oostende (1601-1604)*. Brugge, Provincie West-Vlaanderen.
- ZEEBROEK I. & PIETERS M. 2004: *Tussentijds rapport van het archeologisch onderzoek met betrekking tot de sites Oostende-Monacoplein (MON) en Oostende-Van Iseghemlaan (VIL), december 2003-maart 2004*, Brussel.
- ZEEBROEK I. & PIETERS M. 2005: *Afsluitend rapport van het archeologisch onderzoek in Oostende, op het Monacoplein en aan de Van Iseghemlaan*, Brussel.
- ZEEBROEK I. 2013: *Archeologische opgravingen op de sites Oostende- Van Iseghemlaan en Oostende- Monacoplein 2003-2004*, Intern rapport OE, Brussel.